

पृष्ठभूमि:

पाँचथर नेपालको पूर्वाञ्चल विकास क्षेत्र अन्तरगत मेची अञ्चलको मध्य पहाडी जिल्ला हो। यो जिल्लाको क्षेत्रफल १२४१ वर्ग कि. मि. मा फैलिएको छ। विकट तर मनोरम धरातलीय बनोट, उच्च भू-भाग र यहाँ पाइने बहुमूल्य जडीबुटीहरू जस्तै: पोटिलङ्गो, गुराँस, धुपी, चिराइतो जस्ता वनस्पति आदिले यस जिल्लाको पर्यटकीय आकर्षण पनि उत्तिकै उच्च रहेको छ। यो जिल्ला पल्लो किरातको नामले पनि प्रसिद्ध छ। प्राचीन समयको लिम्बुवान क्षेत्रका राजाहरूले संयुक्त रूपमा सभा गरी सामूहिक रूपले महत्वपूर्ण विषयहरू यहाँ स्थित आम्मे पोजोमा भन्ने तीर्थ स्थलमा जम्मा भई चुम्लुङ्ग (सभा) द्वारा निर्णय गर्ने परम्परा भएको देखिन्छ।

यस जिल्लाको नामाकरण कसरी भयो भन्ने कुनै स्पष्ट कुनै आधार नदेखिएता पनि शोधकर्ताहरूका आधारमा पाँचथर “पान्थरथुम” शब्दबाट नामाकरण भएको भन्ने भनाई रहेको छ। पान्थरथुम शब्द पान्थरू र थुम मिलेर बनेको शब्द हो। पान्थरू को अर्थ कुराको सहमति मिलेको (Agreed), र थुमको अर्थ ईलाका वा किल्ला (District) हो। यसै अर्थका आधारमा, नेपाल एकीकरण पश्चात् यहाँका चली आएका धर्म/संस्कृति र रीतिरिवाजका बारेमा फेदेनमा चुम्लुङ्गवासी सभाले तयार गरेका निर्णय तत्कालीन नेपाल सरकारमा पेश हुँदा तत्कालीन राजाले त्यसलाई स्वीकृति दिए पछि, लिम्बुवान क्षेत्रको रीतिरिवाज सम्बन्धी कुरा मिलेको (पान्थरू) हुँदा यस क्षेत्र कै नाम पान्थरू रहेको हो भन्ने मत पाइन्छ। त्यस्तै किराँत इतिहासका पुराना साहित्यहरूमा इस्वी सम्वत ५५० ताकाको वर्णन गर्ने क्रममा नै “पान्थर” शब्द प्रयोग भएको पाइन्छ।

प्रशासनिक तथा राजनैतिक विभाजन अनुरूप पाँचथरलाई ३८ गा.वि.स., ११ वटा इलाका र २ वटा संसदीय निर्वाचन क्षेत्र र १ नगरपालिका रहेको यस जिल्लाको जनसंख्या १९१,८१७ छ। यो जिल्लामा लिम्बू, राई, मगर, गुरुङ, सुनुवार माफ्ठी, भुजेल र तामाङ, जस्ता जाती जनजातिको बसोबास तथा छुट्टाछुट्टै भाषा र संस्कृति छ। यो जिल्ला विभिन्न किसिमका धर्म र संस्कृति मान्ने जात जाती र भाषा भाषीको संगम स्थल पनि हो। पाँचथर जिल्लामा ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक र जैविक विविधता सम्पन्न पर्यटकीय स्थल पनि छन्। भौगोलिक बनावट, हावापानी, वन जङ्गल, नदी नाला र ताल, विभिन्न जनजातिहरूको रहनसहन, भेष भूषा आदिको विविधताले गर्दा यस जिल्लाले विशिष्ट महत्व बोकेको छ।

भौगोलिक अवस्थिति

नेपालको मानचित्रमा पाँचथर जिल्लाको फैलावट २६° २८" देखी २६° ५९" उत्तरी अक्षांश र ८०° ०२" देखी ८७° ३०" पूर्वी देशान्तरमा अवस्थित छ। यस जिल्लाको पूर्वमा भारतको सिक्किम र दार्जिलिङ्ग, पश्चिममा तेह्रथुम र धनकुटा उत्तरमा ताप्लेजुङ तथा दक्षिणमा इलाम र मोरङसँग सिमाना जोडिएको छ। पहाडी, उच्च पहाडी र केही हिमाली भू-भागमा फैलिएको यो जिल्ला समुन्द्र सतहबाट ३८३ मिटर (जिल्लाको दक्षिण तमोर बगर) देखि ४५७५ मिटर (फलैचा गाविसको चुचुरो) सम्म फैलिएर रहेको छ। यस जिल्लाको कूल क्षेत्रफल १,२५,२८९ हे. (१२४१ व.कि.मि.) मध्ये भू-उपयोगको दृष्टिकोणमा कृषियोग्य क्षेत्रफल ६५,५४७ हे., वनजंगलले ढाकेको भू-भाग ५७,७०७ हे., सामुदायिक वनले ढाकेको क्षेत्रफल १३,२४३ हे., कबुलियती वनले ढाकेको क्षेत्रफल ५६४ हे., बुट्यान क्षेत्र ७,८८७ हे., चरन क्षेत्र ५,२९२ हे., सिंचित क्षेत्रफल ८,६७१ हे., बाह्रै महीना सिंचित हुने ७५० हे., आंशिक सिंचाई हुने ७,९२१ हे. रहेको छ।

भौतिक पूर्वाधार

पर्यटन क्षेत्रको विकासका लागि पूर्वाधार पहिलो शर्त हो। पूर्वाधार निर्माणको क्षेत्रमा पाँचथर अझै पनि पछाडि छ। यातायात पर्यटन क्षेत्रको विकासका लागि पहिलो पूर्वाधार हो। यस अवस्थामा राज्यले अग्रसरता लिई समस्या समाधान गरिदिनु पर्छ। अर्थात् गाउँ-गाउँमा विकास निर्माणका काम पुऱ्याउँदै नयाँ पर्यटकीय क्षेत्रहरूको विकास गर्दै जानु पर्दछ। भौतिक पूर्वाधारको विकास सर्वसुलभ हुन सके पर्यटन

व्यवसायको प्रवर्धन, प्रचार प्रसार सही तरिकाबाट गर्न सकिन्छ। पाँचथरमा विद्यमान भौतिक पूर्वाधारहरूको तल उल्लेख गरिएको छ।

सडक

भापाबाट ताप्लेजुङ जोड्ने मेची राजमार्गले पाँचथरका चलिङदिन, पौवासारताप, फिदिम, भारपा, सुभाङ, पञ्चमी, नागी र अमरपुरलाई छोएको छ। सहायक मार्गमा राँकेदेखि रवि जोड्ने राँके रवि मोटरबाटो, यासोक जोड्ने उत्तरे यासोक मोटर बाटो र फिदिमबाट नाँगीन, याङनाम सिदिन हुँदै प्राङवुङ जोड्ने फिदिम फालौट मोटरबाटो एवं फिदिमबाट जोरपोखरी एकतिन हुँदै मेमेङ जोड्ने जोरपोखरी, एकतिन मेमेङ ग्रामीण हरित सडकलाई लिन सकिन्छ। पाँचथरको चिवा भञ्ज्याङ बैतडीको भुलाघाट सम्म जोड्ने मध्य पहाडी लोक मार्गको उद्गम स्थल च्याङथापु गा.वि.स. यसै जिल्लामा पर्दछ।

हालसम्म आईपुग्दा पाँचथर यस्तो पाहाडी जिल्ला बनेको छ जहाँको सबै ३८ गाविसहरूमा पक्की तथा कच्ची सडक संजाल पुगेको छ। विद्यमान सडक संजाललाई अझ बढी प्रभाकारी बनाउन सके पाँचथर जिल्लाको पर्यटन पूर्वाधार विकासका लागि महत्वपूर्ण योगदान पुग्ने देखिन्छ।

वन सम्पदा

पाँचथर जिल्ला वन सम्पदाको दृष्टिकोणले पनि धेरै धनी मानिन्छ। यस जिल्लामा निजी, सामुदायिक, सरकारी र कबुलियत वनहरू रहेका छन्। यस जिल्लामा हाल सम्म २९ कबुलियत वन रहेको छ जसले ६५८ घरधुरीलाई प्रत्यक्ष फाईदा पुर्याएको छ भने २६९ सामुदायिक वनहरू रहेको छ, जसले १३,९०५ लाई प्रत्यक्ष लाभान्वित पुर्याएको छ। यस जिल्लाको हावापानी र भौगोलिक विविधताका कारण पनि यहाँको वन र वनसम्पदामा विविधता पाइन्छ। यस जिल्लाको तल्लो भागमा भागमा तातो हावापानी भएको कारण साल सिसौ आदि जस्ता कडा काठका रुखहरू पाईन्छ भने माथिल्लो भागमा चिसो हावापानीमा पाईने रुख विरुवाहरू पाईन्छ।

वनस्पति तथा जडिवुटीहरू

पाँचथर जिल्लाको महत्वपूर्ण जडिवुटीहरू अत्याधिक रूपमा पाइन्छन्। पाँच औंले, विष्मा, कुट्की, चिराइतो, सर्मागुरु, पदमचाल, पाखनवेद, टिमुर, यासागुम्बा, अलैची, चिराइतो आदि प्रमुख जडिवुटीहरू हुन्। खोज र अन्वेषणको कमीले धेरै जडिवुटीहरू प्रकाशनमा आएका छैनन्। यस जिल्लाको मुख्य आयस्रोत र खेतीको रूपमा अलैची र चिराइतलाई लिइन्छ। यो जडिवुटी पहाडी भेगमा उत्पादन हुने भएकोले जिल्लाको अधिकांश क्षेत्रमा उत्पादन हुन्छ।

मुख्य वन्य जन्तु र चराचुरुङ्गीहरू

पाँचथर जिल्ला दुर्लभ वन्यजन्तु तथा चराचुरुङ्गी पाइने जिल्ला हो। यो जिल्ला समुन्द्र सतहबाट ३८३ मि. देखि ४५७५ मि. उचाइसम्म भएकोले यहाँ विविध किसिमका वन्यजन्तु र चराचुरुङ्गीहरू पाइन्छन्। यस जिल्लामा विश्वका दुर्लभ हाब्रे (रेडपाण्डा), कस्तुरी, मृग, चितुवा, भालु आदि प्रसस्तै पाइन्छन्। त्यसैगरी मुनाल, मयुर, कालिज, चिमिले, काँडे भ्याकुर, हुचिल, गिद्ध आदि दुर्लभ चराचुरुङ्गीहरू पनि प्रसस्तै पाइन्छन्।

विद्युत सेवा

पाँचथर जिल्लाको प्राय सबै क्षेत्रमा विद्युत सेवा उपलब्ध भएको छ, विद्युत प्राधिकरणद्वारा १३८५ कि.वा. र माइक्रोहाइड्रोबाट २३४.५ कि.वा. विद्युत सेवा उपलब्ध भएको छ भने केहि निर्माणाधिन अवस्थामा रहेका योजनाहरू क्रमशः कावेली B-1 हाइड्रोपावर प्रोजेक्ट, इवाखोला हाइड्रोपावर प्रोजेक्ट, लोवर हेंवाखोला हाइड्रोपावर प्रोजेक्ट, हेंवाखोला A हाइड्रोपावर प्रोजेक्ट, कावेली A-1 हाइड्रोपावर प्रोजेक्ट, रैराङ्ग हाइड्रोपावर प्रोजेक्ट रहेका छन् भने केहिको संभाव्यता अध्ययन समेत भईसकेको छ।

जलस्रोतको अवस्थालाई हेर्ने हो भने ती सबै स्रोतबाट विजुली निकाल्दा यस जिल्लाका कुनै घरले टुकी र दियालोको सहारा लिनु पर्दैन । यस जिल्लामा बाहेक जिल्ला विकास समिति उर्जा तथा वातावरण शाखा वैकल्पिक उर्जा विकास केन्द्र, नाम्सालिङ सामुदायिक विकास केन्द्र र सुनगाभा विकास क्लव जस्ता नीजी क्षेत्रबाट स्थापित गैरसरकारी सस्था र कम्पनीले पाँचथरका ग्रामिण क्षेत्रमा विद्युत उत्पादन र वितरणका लागि स्थानीय वासिन्दसँग सहकार्य गरिरहेका छन् । परिणाम स्वरुप जिल्लाका विभिन्न स्थानमा ९ वटा माइक्रो हाइड्रो र ३ वटा पेल्ट्रिक सेटबाट विद्युत उत्पादन भैरहेको छ । यी सबै योजनाहरूबाट २ हजार ६७ घरधुरीले विद्युत उपयोग गर्न पाएका छन् । यो बाहेक सदरमुकाम फिदिम लगायत पौवासार्ताप, फाक्तेप, यासोक, चोकमागु, लुम्फावुङ र रानिगाँउमा केन्द्रीय प्रसारण लाइनको विजुली जडान गरिएको छ ।

सूचना तथा संचार सेवा

क) दुरसंचार सेवा

पाँचथर जिल्लामा उपलब्ध टेलिफोन सेवा मध्ये Land Line को ६५० लाइन GSM Mobile १०,६२१ (प्रिपेड १०,६०० थान र पोष्टपेड २१ थान), Sky Mobile ९२१५ (प्रिपेड ८,६५० थान र पोष्टपेड ५६५ थान), ADSL सेवा ७६ ग्राहक र VSAT टेलिफोन सेवा ७ वटा गरी पाँचथर बासिहरूले विभिन्न संचार सेवाको उपभोग गर्दै आएका छन् ।

ख) एफ.एम.रेडियो सेवा

पाँचथर जिल्लामा ३ वटा एफ.एम. रेडियो सेवा प्रसारण हुने गरेको छ । सेवा दिनेहरूमा सम्हाल्लुङ एफ.एम., ईगल एफ.एम. र सिंहलिला एफ.एम., फिदिम रहेका छन् ।

ग) हुलाक सेवा

पाँचथर जिल्लामा १ जिल्ला हुलाक, ११ इलाका हुलाक कार्यालय , ३४ अतिरिक्त हुलाक र ३ टेलीसेन्टर गरी जम्मा ४९ वटा हुलाक कार्यालय सञ्चालित छन् ।

घ) पत्रपत्रिका

पाँचथर जिल्लामा कंचनजंघा टाइम्स राष्ट्रिय दैनिक, पब्लिक टाइम्स, मेची पोष्ट साप्ताहिक पत्रिकाको सेवा उपलब्ध रहेको छ ।

सामाजिक तथा आर्थिक विश्लेषण

क) जनसंख्याको विवरण : यस जिल्लाको जनसंख्या २०६८ सालको जनगणना अनुसार जम्मा कुल जनसंख्या १९१,८१७ मध्ये महिला १,०१,६३१ र पुरुष ९०,१८६ रहेको छ । जिल्लाको जनसंख्यालाई नियाल्दा २०५८ सालमा २०२,०५६ रहेकोमा २०६८ सालको जनगणनामा यस जिल्लाको जनसंख्या १०१३९ ले घटेको देखिन्छ ।

ख) जातिगत विवरण : पाँचथर जिल्ला बहुजाति, बहुभाषी, बहुसांस्कृतिक संगम स्थल मानिन्छ । जिल्लाको तल्लो भेगमा ब्राम्हण क्षेत्री आदि जातजातिहरू बसोबास गर्ने गर्दछन् भने आदिम जातजाति मध्ये लिम्बु जाति ताप्लेजुङ्ग लगायत पूर्वी नेपालको मुख्य आदिवासी जनजाति हो । यो जातिको आफ्नै भाषा, संस्कार, संस्कृति (धान नाच, च्याब्रुङ नाच), धर्म चालचलन परम्परा भाषा लिपी, चाडपर्व (चासोक तडनाम, ककथेक्वा) भेषभुषा(तागा, मेख्ली, गरगहना, साम्याङफुङ) खानपिन (ताडवा) लोकगीत (पालम) र लिंक परम्पराहरू छन् । लिम्बु जाति विश्वकै पृथक पहिचान बोकेको जाति मध्ये पर्दछ । अन्य जातिहरूमा गुरुङ,

मगर, राई, तामाङ, सुनुवार, भुजेल, नेवार, कामी, दमाई, साकी, क्षेत्री र ब्राम्हण आदि जातिहरू पनि प्रसस्तै रहेका छन् ।

ग) मातृ भाषाको आधारमा जनसंख्याको स्थिति

जिल्लामा धेरै जातजातिहरूको बसोवास रहेको कारण हरेक जातजातिहरूले बोलिचालीमा आ(आफ्नो मातृभाषा प्रयोग गर्ने गर्दछन् । जिल्लामा वीस भन्दा बढी भाषाहरू बोलिचालीमा प्रयोग हुँदै आएको पाइन्छ, जसमा सबै भन्दा बढी लिम्बुको ४०.१५ रहेको छ भने नेपाली मातृभाषीहरूको संख्या ३४.१५ रहेको छ । त्यस्तै अन्य मातृभाषीहरूमा तामाङ, राई, वान्तवा, मगर रहेका छन् ।

घ) धर्मका आधारमा जनसंख्याको स्थिति

पाँचथर जिल्लामा धर्मको आधारमा जनसंख्या स्थिति हेर्ने हो भने अधिकांश मानिसहरू किराँत धर्म मान्ने रहेका छन् । तालिका अनुसार यहाँ ५२.०३५ हिन्दू धर्म मान्ने मानिसहरू रहेका छन् भने हिन्दू र बौद्ध क्रमशः करिब ३४ र १२ प्रतिशत रहेका छन् । त्यस्तै ईसाई, प्रकृति पूजक, इस्लाम धर्मका मानिसहरू पनि रहेका छन् ।

ङ) पेशाको आधारमा जनसंख्याको विवरण

पाँचथर जिल्लामा रोजगारका प्रमुख क्षेत्रहरूमा कृषि, सरकारी सेवा, व्यापार, व्यवसाय, निजी संघ संस्था, कम्पनी, फर्म, रहेका छन् । आर्थिक रूपले क्रियाशिल कूल जनसंख्याको भण्डै ८०% जनशक्ति कृषि क्षेत्रमा संलग्न छन् भने २०% गैर(कृषि क्षेत्रमा सक्रिय छन् । तालिका ३.८ ले पेशागत जनसंख्या वितरणलाई प्रस्तुत गरिएको छ ।

आर्थिक स्थिति

आर्थिक स्थितिले कुनै पनि स्थानको समृद्धिको निर्धारण गर्दछ । जिल्लाको १० वर्ष भन्दा माथिको जनसंख्यामा करिब ५४% आर्थिक रूपले सक्रिय रहेका छन् भने ३९% निष्क्रिय रहेका छन् । जिल्लामा करिब ६% मानिसहरू आंशिक रूपले सक्रिय रहेका छन् भने नगण्य मात्रमा पेसा नअँगालेको र बेरोजगारी पनि रहेका छन् जसलाई तालिका मा देखाइएको छ ।

क) कृषि क्रियाकलाप : कृषि उत्पादन: अलैंची, अदुवा, अम्लिसो आदी प्रमुख नगदे वाली मात्र नभएर स्थानीय मानिसहरूको अर्थ तन्त्रको मेरुदण्डको रूपमा रहेको छ । यस बाहेक अन्य मुख्य वालीमा धान, कोदो, मकै भटमास, मास, मस्याङ, बोडी, कुरिलो, सिमी, कोदो, मकै, धान, तोरी, फापर, तितेफापर, आलु, ओखेआलु, गोलभेंडा, काँक्रो, फसी, मूला, स्याउ, अकवरे खुर्सानी, गहुँ जौ, लसुन, प्याज, अमला, बयर, च्याउ, सुठुनी, कटुस, वर, पीपल, सिस्नु, सिमल, सिमल तरुल आदी रहेका छन् भने दुग्ध पदार्थमा दूध, चीज, छुपी आदिको लागि यस पाँचथर जिल्ला प्रमुख रहेको छ ।

ख) पशुपालन: कृषि सँगसँगै पशुपालन अर्को प्रमुख आम्रदानीको श्रोतको रूपमा रहेको पाइन्छ । खास गरी खसी, कुखुरा बँदेल, सुँगुर, राँगा, खरायो, भेडा, च्याङ्गोका साथसाथै मेवा र ईवा खोलामा पाइने तितेमाछा यहाँको अर्को प्रमुख आय श्रोत रहेको छ ।

सामाजिक पूर्वाधार तथा सेवा

क) शिक्षाको अवस्था

पाँचथर जिल्ला, पाँच वर्ष भन्दा बढी उमेरका जनसंख्याहरू मध्ये करिब ७२% मानिसहरू लेखपढ गर्न सक्छन् भने पढ्न मात्र जान्नेको संख्या करिब ४% रहेको छ । यस जिल्लामा पाँच वर्ष भन्दा बढी उमेरका

व्यक्तिहरूमा करिब २४% लेख पढ गर्न नसक्नेको समूह रहेका छन् जुन राष्ट्रिय निरक्षर दर भन्दा कम पाइन्छ। जसलाई तालिका मा प्रस्तुत गरिएको छ।

यस जिल्लामा पर्याप्त मात्रामा शैक्षिक सुविधाहरू उपलब्ध भएको पाइन्छ भने साक्षरताको प्रतिशत ५५.५% रहेको यस जिल्लामा पुरुष ६५.५% र महिला ४५.५१% साक्षरता रहेको देखिन्छ। यस जिल्लामा क्याम्पस ४ वटास उच्च मा.वि. ३० वटा, मा.वि. ५४ वटा, नि.मा.वि. ५७ वटा, प्रा.वि.३०१ वटा र बाल विकास केन्द्र २८९ वटा रहेका छन्। यसको जानकारी तालिका मा प्रस्तुत गरिएको छ।

ख) स्वास्थ्य सेवा

पाँचथर जिल्लामा सरकारी तथा निजी, साना ठूला गरी भन्डै ५०० हाराहारीमा स्वस्थ्य सेवा प्रदान गर्ने केन्द्रहरू रहेका छन्। यो सेवा तुलनात्मक रूपमा अन्य पहाडी जिल्लाहरूको तुलनामा धेरै हो। यहाँ जिल्ला अस्पताल १, निजी अस्पताल १, प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र २, स्वास्थ्य चौकी १०, उप स्वास्थ्य चौकी ३०, प्रसूती केन्द्र १७, खोप केन्द्र ३२२ र गाउँघर क्लिनिक १५६ रहेका छन्। तालिकामा यसको विस्तृत विवरण प्रस्तुत गरिएको छ।

ग) पर्यटन

पाँचथर जिल्लामा रहेका साँस्कृतिक, धार्मिक, ऐतिहासिक तथा प्राकृतिक महत्वका स्थानहरू रहेका छन्। जिल्लामा रहेका पर्यटकीय संभावनाका क्षेत्रहरू, ती क्षेत्रको मुख्य विशेषता, पहुँचको सुविधा स्थिति, ती स्थान सम्मको दुरी लगायत पर्यटकीय संभावनाहरू पहिचान गरिएको छ। यसले गर्दा कुन ठाउँ के को लागि महत्व छ तथा पूर्वाधारको स्थिति के छ थाहा पाउन सकिन्छ भने जिल्लाको पर्यटन कार्यक्रमलाई जिल्ला विकास योजनामा समेट्न समेत मद्दत पुग्दछ।

जिल्ला विकास गतिविधि

पाँचथर जिल्ला आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, जैविक एवं पर्यटकीय दृष्टिकोणबाट विकासको प्रचुर सम्भावना भएको जिल्ला हो। विकास सम्बृद्धिको हिसाबले नेपालकै सातौँ समृद्धीको स्तरमा पुगेको जिल्ला भएतापनि जनताका असिमित इच्छा आकांक्षाहरूलाई सम्बोधन गर्न सिमित साधन, श्रोतको अधिकतम प्रयोग गरी विकास प्रक्रियालाई अगाडि बढाउन नसक्नु, आन्तरिक आयका श्रोतहरू कमजोर रहनु, विकासलाई पर्यावरण मैत्री बनाउन नसक्नु, सुखवाग्रस्त क्षेत्र भएकाले खानेपानीको अभाव, आयोजनाको दिगो मर्मत सम्भारको अभाव आदिका कारण अझैपनि अपेक्षित उपलब्धि हासिल गर्न नसके पनि पाँचथर जिल्लामा संचालित कार्यक्रमको प्रभावकारी कार्यान्वयन, सरकारी गैरसरकारी क्षेत्रको प्रभावकारी समन्वय, स्थानीयवासीको विकास निर्माण प्रति भएको जागरुकता एवं अपनत्वको कारण सिमित साधन श्रोतको वावजुद पनि जिल्ला विकास समिति पाँचथरले विकासका गतिविधिहरू सहज ढंगबाट अगाडी बढाउन सफल भएको छ। जिल्ला विकास समितिमा रहेका दरवन्दीहरू रिक्त भएको हुँदा कार्य सम्पादनमा केही कठिनाइहरू उत्पन्न नभएको होइन। त्यसका बावजुद पनि हाल कार्यरत जनशक्तिहरूको अथक प्रयास र मेहनतका कारण विकासका गतिविधिहरूमा कुनै किसिमको समस्याहरू उत्पन्न भएको देखिदैन। जिल्ला विकास समितिले आ.व. २०७१/७२ मा सम्पादन गरेका कार्य तथा खर्चको विवरण निम्नानुसार छ।

चालु आ.व.२०७१/७२ को निकास खर्चको विवरण

चालु तर्फ

व.उ.शि.न	कार्यक्रमको नाम	विनियोजन	खर्च	फिजरकम	कैफियत
3658003	जिल्ला विकास समिति अनुदान (चालु)	24814000.0	20998827.0	3822773.0	
3658003	गाउँ विकास समिति अनुदान (चालु)	16877000.0	16877000.0	0.0	
3498003	स्थानीय शान्ति समिति	836000.0	836000.0	0.0	
3658003	स्थानीय निकाय वित्तिय आयोग	313000.0	313000.0	0.0	
3437003	राष्ट्रिय युवा परिचालन	680000.0	680000.0	0.0	
3658003	उपेक्षित उत्पीडित दलित वर्ग उत्थान	275000.0	275000.0	0.0	
3658043	गरीवसंग विश्वेश्वर कार्यक्रम	613000.0	536000.0	77000.0	
3658093	स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास	20274600.0	18779322.0	1495278.0	
3658043	ग्रामीण खानेपानी चालु	1160000.0	822763.0	337237.0	
3658053	आदिवासी जनजाती उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठान	200000.0	200000.0	0.0	
3658053	सामाजिक सुरक्षा अनुदान	86543560.0	85735200.0	808360.0	
3258033	संस्कृति प्रवर्धन कार्यक्रम	900000.0	900000.0	0.0	
3088093	रोयल्टि व्यवस्थापन तथा वितरण	678500.0	678500.0	0.0	
जम्मा		154104660.0	147564612.0	6540048.0	

पूँजिगत तर्फ :

3658003	जि.वि.स.अनुदान पूँजिगत (थप समेत)	19647000.0	19255496.0	391504.0	
3658023	गाउँ विकास समिति अनुदान	58183000.0	58183000.0	0.0	
3658094	एल.जि.सी.डी.पी.पूँजिगत	380000.0	380000.0	0.0	
3658034	स्थानीय स्तरका सडक पुल	2500000.0	2500000.0	0.0	
36580374	सानासिचाई नदी नियन्त्रण र अन्य पुर्वाधार विकास कार्यक्रम	9700000.0	9582727.0	117273.0	
3658044	ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाई कार्यक्रम	5820000.0	5668347.0	151653.0	
3658094	भोलुङ्गेपुल क्षेत्रगत कार्यक्रम	15390000.0	10759702.0	4630298.0	
3371074	आर्थिक केन्द्र तथा दुई जिल्ला	6476000.0	6025267.0	450733.0	

	जोड्ने सडक				
3658503	निर्वाचन क्षेत्र विकास कार्यक्रम	2600000.0	2494345.0	1058655.0	
3658084	स्थानीय यातायात पुर्वाधार क्षेत्रगत	2230000.0	2062493.0	1675007.0	
3651014	बौद्ध दर्शन प्रवर्धन तथा गुम्वा विकास स	200000.0	200000.0	0.0	
जम्मा		16659600.0	15812087.0	847323.0	
चालु र पूजीगतको कुल जम्मा		320700660.0	305665489.0	15015171.0	

चालु तर्फ खर्च प्रतिशत		95.76
पूजीगत तर्फ खर्च प्रतिशत		94.91
चालु तथा पूजीगतको कुल खर्च प्रतिशत		95.32

भौतिक प्रगति

क्र.सं	क्षेत्र	सूचक	इकाइ	आ.व. ०७०/७१ सम्म	आ.व. ०७१/७२ मा थप
१	सडक	निर्माण	कि.मि.	१४२४	५७
		स्तरोन्नति	कि.मि.		६२
		ग्राभेल	कि.मि.	३२	
		कालोपत्रे	कि.मि.	१३१	
		सर्वेक्षण	कि.मि.		४५
	सडक पुल	निर्माण	वटा		१ निर्माणधिन
२	खानेपानी	निर्माण	वटा	१३	८
		मर्मत	वटा	४	५
		सर्वेक्षण	वटा	२	४
३	भोलुङ्गे पुल	नयाँ निर्माण	वटा	१२४	४
		मर्मत संभार	वटा	३	३
		क्रमागत	वटा	४	५
		नियमित मर्मत	वटा	१११	१११
४	सामुदायिक भवन	निर्माण	वटा		३

५	विद्यालय भवन	निर्माण	वटा		१०
६	गा.वि.स. भवन	निर्माण	वटा		१०
७	जलविद्युत	निर्माणाधीन	वटा		२
		मर्मत	वटा		२
		पोल	वटा		५४६
		ट्रान्सफर्मर	वटा		७
८	सिंचाइ/कुलो	निर्माण	वटा		२
		निर्माणाधीन	वटा		४
		मर्मत	वटा		३
९	मठ/मन्दिर/गुम्बा	निर्माण	वटा		४
		मर्मत	वटा		१०
१०	पार्क उद्यान	निर्माण	वटा		२
११	डम्पिङ्ग साइट	निर्माण	वटा		१
१२	घाट व्यवस्थापन	निर्माण	वटा		१

सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम

क्र.सं.	चौमासिक	मिति	स्थान
१	प्रथम चौमासिक	२०७१/०७/२६	वलने गा.वि.स.
२	दोश्रो चौमासिक	२०७१/११/१९	प्राडवुड गा.वि.स.
३	तेश्रो चौमासिक	२०७१/३/२६	चिलिडिदिन गा.वि.स.

जिल्ला विकास समिति अन्तर्गत रहेका समिति एवं उपसमिति

१) सामाजिक विकास समिति	२) भौतिक पूर्वाधार विकास निर्माण समिति
३) आर्थिक विकास समिति	४) वन तथा वातावरण समिति
५) सस्थागत श्रोत तथा क्षमता विकास समिति	६) एकिकृत योजना तर्जुमा समिति
७) महिला जिल्ला समन्वय समिति	८) आदिवासी जनजाति जिल्ला समन्वय समिति
९) दलित जिल्ला समन्वय समिति	१०) अपांग जिल्ला समन्वय समिति
११) जिल्ला अनुगमन तथा सुपरीवेक्षण समिति	१२) योजना जाँच पास तथा फरफरक समिति

- १३) खरिद इकाई समिति
 १५) जिल्ला अनुगमन तथा समन्वय समिति
 १७) गा.वि.स. म.ले.प लेखापरीक्षक छनौट समिति
 १९) अन्तर स्थानीय निकाय संयुक्त समिति
 २१) प्राविधिक समिति
 २३) गाविसको न्यु.स.का.स. मापन मूल्याङ्कनकर्ता छनौट समिति
 २४) गाविसको न्यु.स.का.स. मापन सुपरीवेक्षण समिति
 २५) स्थानीय युवा साभेदारी कार्यक्रम छनौट समिति
 २६) जिल्ला समाजिक परिचालन समन्वय समिति
 २७) वालमैत्री स्थानीय शासन समन्वय समिति
 २९) लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट तर्जुमा समिति
 ३०) लैङ्गिकसमानता तथा सामाजिक समावेशीकरण समिति
 १४) राजश्व परामर्श समिति
 १६) पदपूर्ति समिति
 १८) जिल्ला श्रोत अनुमान समिति
 २०) सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन समिति
 २२) बोलपत्र मूल्याङ्कन समिति
 २८) जिल्ला जलश्रोत समिति

क. जिल्ला विकास समिति अनुदान					
क्र. सं	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१. लक्षित वर्ग कार्यक्रम					
क.	आदिवासी जनजाति तर्फ				
१	आदिवासी आवाज रेडियो कार्यक्रम/पि.एस.ए./सिंहलिला/इगल/सुम्हाल्लुङ्ग एफ.एम	रेडियो तथा टेलिभिजन अन्तरक्रिया, प्रसारण, गतिविधि प्रसारण तथा अन्य	पटक	३५.००	६०.००
२	अम्लिसो कुचो बनाउने तालिम	सिपमुलक तालिम	जना	१०.००	३०.००
३	मुडा, थुन्से, मान्द्रो, डालो बनाउने तालिम	सिपमुलक तालिम	जना	२१.००	५०.००
४	मोबाइल मर्मत तालिम	उद्यमी तथा स्वरोजगारमुलक तालिम	जना	१०.००	५०.००
५	व्यवस्थित बंगुरपालन तालिम याडनाम	उद्यमी तथा स्वरोजगारमुलक तालिम	जना	१५.००	५०.००
६	उद्यमशीलता विकास	शीप विकास तालिम	जना	१५.००	४०.००
७	नमुना अलैची नर्सरी तालिम	पाइप सिंचाइ	मि.	१२५०.००	५०.००
८	बाँसका जराबाट उपहार सामग्री निर्माण तालिम	सिपमुलक तालिम	जना	१२.००	५०.००

९	भाषा संस्कृति उत्थान	शिक्षक/शिक्षा विकास	पटक	१.००	१७२.००
ख.	अपाङ्ग तर्फ				
१	सुठो बनाउने मेसिन खरिद	विविध उपकरण तथा मेसिनरी औजार	वटा	१.००	१७३.५८
२	च्याउ खेती विस्तार एवं प्रबर्द्धन तालिम	कृषि तालिम	पटक	१.००	५०.००
ग.	जेष्ठ नागरिक तर्फ				
१	आँखा शिविर सञ्चालन	स्वास्थ्य शिविर	पटक	२.००	२२३.५८
घ.	दलित तर्फ				
१	मुडा बनाउने तालिम	उद्यमी तथा स्वरोजगारमुलक तालिम	जना	८.००	३२.००
२	अम्लिसो कुचो बनाउने तालिम	सिपमुलक तालिम	जना	७.००	२५.००
३	अलैची नर्सरी तालिम/विउ प्रबर्द्धन	पाइप सिंचाइ	मि.	२०००.००	८०.९१
४	खुकुरी बनाउने तालिम	उद्यमी तथा स्वरोजगारमुलक तालिम	जना	८.००	३२.००
५	च्याउ खेति तालिम	कृषि तालिम	पटक	१.००	४०.००
६	बाँसका सामाग्री निर्माण तालिम आडसराड	उद्यमी तथा स्वरोजगारमुलक तालिम	जना	८.००	३२.००
७	भाटी मेसिन	निजि साभेदारी कार्यक्रम खर्च	रु.	१.००	४९.४९
८	रेक्जिन भोला बनाउने तालिम विर्तामोड	उद्यमी तथा स्वरोजगारमुलक तालिम	जना	२.००	३२.००
ड.	विपन्न बालबालिका तर्फ				
१	गाउँ बाल सञ्जालका पदाधिकारीहरुको क्षमता अभिवृद्धि तालिम (सराडडाँडा,लिम्बा)	सशक्तिकरण तालिम	जना	११.००	५०.००
२	जिल्ला बालभेला	बालक्लबको संस्थागत विकास	गोटा	१.००	१५०.००
३	बालबालिकाको लागि विद्यालय शैक्षिक सामाग्री	पाठ्यक्रम लगायत तयारी	गोटा	१.००	१७९.४४
४	बालइजलास व्यवस्थापन (पाँचथर जिल्ला अदालत)	प्रोत्साहन तथा सहयोग	रु.	१.००	४०.००
५	बालबालिकाको रणनीतिक योजना निर्माण	निर्देशिका तथा डकुमेण्ट तयारी	गोटा	१.००	१५०.००
६	बालविकास केन्द्र व्यवस्थापन	विद्यालय व्यवस्थापन	वटा	१.००	१००.००
७	बालमैत्री व्यवहार आचारसंहिता निर्माण	अन्य सुदृढीकरण	रु.	१.००	३०.००
८	बालशिक्षा रेडियो कार्यक्रम	रेडियो तथा टेलिभिजन प्रसारण	पटक	१.००	७५.००
९	वर्कबुक छपाइ	विद्यालय व्यवस्थापन	वटा	१.००	१००.००

च.	विपन्न महिला तर्फ				
१	किवी र एभोकाडो खेती तालिम	कृषि तालिम	पटक	१.००	६०.००
२	गलैचा तथा ढाका उद्योग कुरुम्बा, लिम्बा	उद्यमी तथा स्वरोजगारमुलक तालिम	जना	१५.००	१००.००
३	घरेलु कपडा खाँडी बुनाइ तालिम	उद्यमी तथा स्वरोजगारमुलक तालिम	जना	१५.००	६०.००
४	महिलाको आङ्ग खस्ने शिविर मौवा र लिम्बा	स्वास्थ्य शिविर	पटक	२.००	८१.४४
५	प्लाष्टिक मुक्त गा.वि.स. अभियान	वातावरण सुधार कार्यक्रम	पटक	१.००	३०.००
६	सुन्तला पकेट क्षेत्र विस्तार फाक्तेप	कृषि तालिम	पटक	१.००	३०.००
७	होमस्टे तालिम प्राडबुङ, सिदिन	उद्यमी तथा स्वरोजगारमुलक तालिम	जना	८६.००	९०.००
८	अर्गानिक खेती तालिम च्याडथापु, फलैचा	कृषि तालिम	पटक	१.००	४०.००
९	अलैची खेती विस्तार याडनाम	कृषि तालिम	पटक	१.००	६०.००
१०	अल्लो तथा लोक्ता प्रशोधन सुभाड, रवि र फिदिम	कृषि तालिम	पटक	१.००	५०.००
११	राडीपाखी बुनाइ तालिम लुडरुपा र रानीटार	सिपमुलक तालिम	जना	८.००	८५.००
१२	च्याउ खेती विस्तार खासाम ना.स.के.	कृषि तालिम	पटक	१.००	५०.००
१३	सिलाइ कटाइ तालिम भारपा	सिपमुलक तालिम	जना	२५.००	५०.००
१४	व्यवसायिक जडिबुटी खेती प्रविधि विस्तार मेमेड	कृषि तालिम	पटक	१.००	६०.००

२. आर्थिक, सामाजिक एवं भौतिक पूर्वाधार विकास कार्यक्रम

क्र. सं.	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	आकासे बत्तासे गोरुवाले सन्दकपुर पर्यटकीय सडक	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	०.२५	२५०.००
२	कन्याटार खान्द्रोड तीनतले-बाँभोगरा सडक	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	२.०१	९४.००
		सोलिङ्ग	कि.मि.	०.१८	३२२.००
		ग्यावियन बाल	घ.मि.	२४.००	८४.००
३	गणेशमान सिंह स्मृती पार्क व्यवस्थापन फिदिम	पार्क तथा उद्यान व्यवस्थापन तथा निर्माण	वटा	१.००	४९९.९७
४	गोपेटार कालापानी फागुने आगेजुङ्ग गुम्बा सडक	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	२.१६	५००.००
५	थर्पु चिण्डे मुलवाटो थर्पु ६,४,३ सिंचाइ मर्मत	कच्ची/पक्की कुलो मर्मत संभार	कि.मि.	०.५५	५००.००

६	नागबेली टुम्पुटार कुलो मर्मत पौवासाताप	कच्ची/पक्की कुलो मर्मत संभार	कि.मि.	०.८७	५००.००
७	नागी ९ चाक्सिबोटे सडक निर्माण	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	१.६८	४८७.००
		सोलिङ्ग	कि.मि.		१३.००
८	नांगीन २ फेउदिन पच्चसे सडक	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.५०	२५०.००
९	निबुखोला साताप लघुजलविद्युत आयोजना पोल खरिद	विजुली पोल खरिद तथा जडान	वटा	४७.००	५००.००
१०	पौवाभञ्ज्याङ्ग-लुडरुपा सडक निर्माण	नयाँ ट्रयाक खोले (माटे सहित)	कि.मि.	१.६८	२४८.००
		ग्यावियन वाल	घ.मि.	७२.००	२५२.००
११	फलैचा ४ सांगाडाँडा नारायणी मा.वि. तिम्वुपोखरी सडक	नयाँ ट्रयाक खोले (माटे सहित)	कि.मि.	१.०२	४००.००
		कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.७८	९९.९९
१२	फिदिम देउराली नाम्दु ढोडेनी रानीटार-लुडरुपा सडक	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	१.५५	१६१.००
१३	फेगुम्बा सेजेपा तर्तीया भञ्ज्याङ्ग याडनाम मेमेङ्ग सडक मर्मत	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.०५	१००.००
१४	भारपा कुटीडाँडा सडक निर्माण	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.७६	१५०.००
१५	मायालुमोड तिनमौले पात्लेभञ्ज्याङ्ग इम्बुङ्ग पौवासाताप गुम्वाडाँडा सडक	नयाँ ट्रयाक खोले (माटे सहित)	कि.मि.	०.३१	२००.००
१६	मुवाखोला लघुजलविद्युत आयोजना पोल खरिद सिदिन ७	विजुली पोल खरिद तथा जडान	वटा	४७.००	४९९.९९
१७	रवि खानेपानी आयोजना निर्माण रवि ७,६	खानेपानी योजना	वटा	१.००	५००.००
१८	रवि गडरे कुरुम्बा-लिम्बा-दुर्दिम्बा सडक निर्माण	नयाँ ट्रयाक खोले (माटे सहित)	कि.मि.	०.६०	४००.००
१९	रानीटार तमाखे लुडरुपा सडक	नयाँ ट्रयाक खोले (माटे सहित)	कि.मि.	०.५४	५००.००
२०	वसाँगु पिपलबोटे आडसराड ५ खोक्रा सडक निर्माण	नयाँ ट्रयाक खोले (माटे सहित)	कि.मि.	०.५१	३००.००
		कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	१.७२	२००.००
२१	फलामे पोल खरिद यासोक ७	विजुली पोल खरिद तथा जडान	वटा	४७.००	५००.००

२२	साताप विजयटार त्रिवेणी चलिङ्गदिन ३ गेली भञ्ज्याङ्ग सडक	नयां ट्रयाक खोले (माटे सहित)	कि.मि.	२.४८	५००.००
२३	सिदिन याडनाम सडक निर्माण (मगरचेप्पा हाम्वाराड खण्ड)	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.४३	१५०.००
		सोलिङ्ग	कि.मि.	०.२६	३५०.००
२४	सिद्धदेवी उ.मा.वि. भवन मर्मत नवमीडाँडा	विद्यालय भवन मर्मत	वटा	१.००	४९९.९८
२५	सिरिसे प्राडबुड मेमेङ्ग सडक (हात्तिखेम्बा गुरुडटार खण्ड)	नयां ट्रयाक खोले (माटे सहित)	कि.मि.	०.९३	५००.००
२६	हात्तिपाइले-हाडगुम-दुर्दिम्बा-६ नं बुधवारे सडक निर्माण	सडक स्तरोन्नति तथा पुनस्थापना	कि.मि.	१.४९	५००.००

३. प्रबर्द्धनात्मक कार्यक्रम

क्र. सं	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	आयमुलक नगदेबाली र जडीबुटी प्रबर्द्धन कार्यक्रम	कृषि उत्पादनमा सहयोग	वटा	१.००	१००.००
२	जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी अनुकूलन कार्यक्रम संचालन	वातावरण सुधार कार्यक्रम	वटा	१.००	१००.००
३	त्रिवेणी लघुजलविद्युत आयोजना भवन निर्माण लुडरुपा	अन्य सार्वजनिक भवन निर्माण	वटा	१.००	४७८.७०
४	भौतिक पूर्वाधार योजनाको इन्भेन्ट्री तयारी	अभिलेख व्यवस्थापन र सुदृढीकरण	वटा	१.००	५०.००
५	मठ, मन्दिर, गुम्बा, स्मारक संरक्षण र विकास	भवन मर्मत	वटा	१०.००	१५०.००
६	जस्तापाता खरिद	जस्तापाता खरिद तथा वितरण	पटक	१.००	४५०.००
७	सामाजिक परीक्षण	सामाजिक परीक्षण	पटक	१.००	९०.९०
८	सार्वजनिक निजि साभेदारी कार्यक्रम	निजि साभेदारी कार्यक्रम खर्च	रु.	१.००	१००.००
९	कर्मचारी क्षमता विकास	कर्मचारी दक्षता अभिवृद्धि	जना	४०.००	१००.००
१०	क्षमता विकास योजना अद्यावधिक	कार्यविधि, निर्देशिका तथा डकुमेण्ट तयारी	वटा	१.००	१४२.१५
११	ग्रामीण विद्युतीकरण पोल तथा तार खरिद	विजुली पोल खरिद तथा जडान	वटा	१००.००	४००.००
१२	पर्यटन गुरुयोजना तयारी (पुस्तिका छपाइ)	म्यानुअल छपाइ तथा वितरण	वटा	७००.००	१००.००

स. जि.वि.स. आन्तरिक कोष

क्र.सं	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
क.	लक्षित समुह विकास कार्यक्रम				
१	अपाङ्ग शशक्तिकरण कार्यक्रम	अपाङ्गहरुको क्षमता विकास	जना	१५.००	४६.५३
२	जनजाति सम्बन्धी भाषा संस्कृति उत्थान कार्यक्रम	सशक्तिकरण तालिम	जना	२५.००	५०.००
३	दलित छात्रवृत्ति अक्षयकोष	राहत कार्यक्रम सञ्चालन	पटक	१.००	१५.००
४	दलित वर्ग सशक्तिकरण कार्यक्रम	सशक्तिकरण तालिम	जना	१०.००	२५.००
५	महिला तथा बालबालिका विशेष कोष	बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रम	पटक	१.००	५०.००
६	महिला तथा बालबालिका सम्बन्धी (बालमैत्री स्थानीय शासन)	बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रम	पटक	१.००	२९.००
७	युवा विकास कार्यक्रम	स्वावलम्बन कार्यक्रम	पटक	१.००	५०.००
८	लिम्बु भाषा संस्कृति उत्थान एवं सम्बर्द्धन	संस्कृति सुधार संरक्षण कार्यक्रम	पटक	१.००	५०.००
९	लैंगिक बजेट परीक्षण	सामाजिक परीक्षण	पटक	१.००	१००.००
१०	बृद्धाश्रम भवन निर्माण	बृद्धाश्रम भवन निर्माण	बटा	१.००	४९८.१७
११	साहित्य कला संस्कृति संरक्षण कार्यक्रम	संस्कृति सुधार संरक्षण कार्यक्रम	पटक	१.००	५०.००
ख.	आर्थिक, सामाजिक एवं भौतिक पूर्वाधार विकास कार्यक्रम				
१	आरुबोटे लिम्बा गुम्वाडाँडा सडक आरुबोटे	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि	०.२१	१५०.००
२	उत्तरे खान्द्रोङ्ग मजुवा अठभैया सराङ्ग मा.वि. सडक	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि	०.२५	१५०.००
३	उत्तरे यासोक स्याबरुम्बा सडक	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि	०.२०	१००.००
४	कन्याटार खान्द्रोङ्ग तीनतले-बाँभोगरा आरुबोटे	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि	०.२०	१००.००
५	जोरपोखरी काउले एकतीन मेमेङ्ग सडक (काउले-मेमेङ्ग खण्ड)	सोलिङ्ग	कि.मि	०.११	१५०.००
६	थर्पु २ देवीस्थान सडक	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि	०.२१	१५०.००
७	नांगीन बयक फेजुङ्ग तमाखे रानीटार सडक	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि	०.३१	३००.००
८	फलैचा धिमाले तिम्वुपोखरी सडक	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि	०.२५	१५०.००
९	फिदिम २ दंगालगाउँ चोकमागु सडक	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि	०.२१	१५०.००

१०	फिदिम २ जोरपिपल चोकमागु लुम्फाबुङ्ग नवमीडाँडा सडक	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि	०.१९	१००.००
११	फिदिम रानीगाउँ यासोक आडना मौवा सडक	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि	०.४९	१००.००
१२	फिदिम रानीटार लुडरुपा सडक	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि	०.३७	४०.००
१३	मेहेलबोटे सिस्नेरी निवुखोला नवमीडाँडा	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि	०.१७	१००.००
१४	रवि खोसाङ्गखोप्पा आरुबोटे	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि	०.१४	१५०.००
१५	सुभाङ्ग ६ गल्लिना तिनछाँगै भरना पर्यटन क्षेत्र सडक सुभाङ्ग	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि	०.१०	१००.००
१६	सुम्निमा रानीटार सडक	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि	१.३०	१००.००
१७	हात्तिपाइले हाडगुम लिम्बा सडक	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि	०.१५	१००.००
ग.	प्रबर्द्धनात्मक कार्यक्रम				
१	अन्तरजिल्ला अवलोकन भ्रमण	अवलोकन भ्रमण	जना	२५.००	८०.८७
२	आन्तरिक आयको सम्भाव्यता अध्ययन	अनुसन्धान खर्च	वटा	१.००	१००.००
३	आयमुलक विशेष वाली प्रबर्द्धन कार्यक्रम	नगदे वाली खेति	हे.	५.००	२५०.००
४	कर्मचारी मिलन केन्द्र भवन	भवन	वटा	१.००	१५०.००
५	कार्यालय भवन मर्मत संभार	भवन	वटा	१.००	३००.००
६	खा.पा. उपभोक्ता महासंघ मार्फत सरसफाइ कार्यक्रम	खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी कार्यहरु	पटक	२.००	२५०.००
७	जडीबुटी प्रबर्द्धन कार्यक्रम	जडीबुटी उत्पादन	हे.	२.००	१००.००
८	जिल्ला विकास समिति गतिविधि बुलेटिन प्रकाशन	बुलेटिन छपाइ तथा वितरण	वटा	१००.००	५०.००
९	जि.वि.स. आवास मर्मत सुधार	भवन	वटा	१.००	७००.००
१०	जि.वि.स. सभाहल व्यवस्थापन	भवन	वटा	१.००	३००.००
११	डि.पि.मास सञ्चालन	तथ्याङ्क संकलन	पटक	१.००	३५.००
१२	नेपाल पत्रकार महासंघ मार्फत कार्यक्रम सञ्चालन	गोष्ठी/अन्तरक्रिया	पटक	१.००	१००.००
१३	परिषद पुस्तिका प्रकाशन	अन्य सामाग्री	रु.	५००.००	२१४.७५
१४	पर्यटन गुरुयोजना तयारी (पुस्तिका छपाइ)	अन्य सामाग्री	रु.	३५०.००	२००.००
१५	पर्यटन पूर्वाधार कार्यक्रम	पर्यटन प्रबर्द्धन कार्यक्रम	पटक	१.००	१५०.००

१६	पर्यटन प्रबर्द्धन सम्बन्धी कार्यक्रम	पर्यटन प्रबर्द्धन कार्यक्रम	पटक	२.००	२६५.००
१७	पर्यटन सम्बन्धी प्रचार प्रसार सामाग्री छपाइ	चेतनामुलक प्रचार प्रसार	पटक	१.००	१०.००
१८	पशु प्रबर्द्धन कार्यक्रम	पशु विकास तथा व्यवस्थापन खर्च	रु.	१.००	२००.००
१९	पुरस्कार	पुरस्कार वितरण	जना	१.००	२०.००
२०	पूर्ण सरसफाइ कार्यक्रम	खुल्ला दिसामुक्त कार्यक्रम	पटक	१.००	५०.००
२१	प्रकोप पीडित सहयोग कार्यक्रम	राहत कार्यक्रम सञ्चालन	पटक	२०.००	१००.००
२२	फलामे पोल खरिद	विजुली पोल खरिद तथा जडान	वटा	५४.००	६००.००
२३	वन तथा वातावरण संरक्षण	वातावरण सुधार कार्यक्रम	हे.	२.००	५०.००
२४	मठ मन्दिर संरक्षण तथा विकास	अन्य सांस्कृतिक सम्पदाको संरक्षण	वटा	९.००	१५८.३२
२५	मानव संशाधन विकास	सफ्टवेयर सम्बन्धी तालिम	पटक	१.००	२७९.३०
२६	वनजन्य उद्योग प्रबर्द्धन कार्यक्रम	अन्य विविध खर्च	रु.	१.००	१५०.००
२७	वातावरणीय पार्श्वचित्र प्रकाशन	बुलेटिन छपाइ तथा वितरण	वटा	१.००	२००.००
२८	वातावरण व्यवस्थापन योजना तयारी	जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी अन्य कार्य	वटा	१.००	२९९.५०
२९	वेबसाइट अपडेट	आइ.सि.टी. मर्मत सपोर्ट	महिना	१.००	५०.००
३०	व्यक्तिगत घटना दर्ता तथा सामाजिक सुरक्षा अभिलेखिकरण	अभिलेख व्यवस्थापन र सुदृढीकरण	पटक	१.००	१५.००
३१	संघसंस्था तथा विद्यालय भवन जस्तापाता	भवन	वटा	२०.००	८००.००
३२	संघसंस्थाका लागि कार्यक्रम अनुदान	अन्य संस्थालाई चालु अनुदान	रु.	१.००	९९.२२
३३	सभापति क्वार्टर तलाथप	भवन	वटा	१.००	१०००.००
३४	साभ्नेदारीमा नगदेवाली प्रबर्द्धन कार्यक्रम	नगदे वाली खेति	हे.	५.००	२५०.००
३५	सुधारिएको चुल्हो कार्यक्रम	सुधारिएको चुल्हो कार्यक्रम	पटक	१.००	१००.००
३६	सूचना केन्द्र तथा गै.स.स.को संस्थागत विकास	गोष्ठी/अन्तरक्रिया	पटक	१.००	१००.००
३७	सूचना सम्प्रेषण (रेडियो, पत्रपत्रिका)	रेडियो तथा टेलिभिजन प्रसारण	पटक	१०.००	९६.५९
३८	होमस्टे तालिम	उद्यमी तथा स्वरोजगारमुलक तालिम	जना	५०.००	१००.००

ग. गरीबसंग विश्वेश्वर कार्यक्रम

क्र.सं	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	अंधेरी खानेपानी योजना पाइप खरिद तथा निर्माण लुङरुपा	खानेपानी योजना	वटा	१.००	७५.००
२	आँपसोती हाक्पाराटोल खानेपानी पाइप खरिद तथा निर्माण	खानेपानी योजना	वटा	१.००	७५.००
३	कार्यालय संचालन खर्च	अन्य विविध खर्च	रु.	१.००	५१.००
४	संगठीत समुह सिदिन (मागको आधारमा)	अन्य विविध खर्च	रु.	१.००	७५.००
५	हाङ्गुम ८ गाँडापानी मुहान तथा धारा मर्मत	सार्वजनिक धारा मर्मत	वटा	१.००	७५.००
कुल जम्मा					३५१.००

घ. आर्थिक केन्द्र तथा दुई जिल्ला जोड्ने सडकहरू

क्र.सं	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	आडना ८ किरिपा गहिरो लुमाडदिन ढुकुरे घिसिङ्ग गाउँ आडना जनता प्रा.वि. रातमाटे मौवा ७ त्रिवेणी सडक ट्रयाक निर्माण आडना	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	१.२०	४००.००
२	ओयाम २ फलैचा ३ च्याडथापु १-८ च्याडथापु बजार च्याडथापु ५ वासुमखोला चिवाभञ्ज्याङ्ग तिम्वुपोखरी सडक (ठिङ्गोपुर-सेरेजा खण्ड) फलैचा	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	१.६०	४००.००
३	ओयाम फलैचा विवेका मन्दिर च्याडथापु खड्का गाउँ स्कुल भाचुङ्गखोला चिवाभञ्ज्याङ्ग तिम्वुपोखरी सडक स्तरोन्नति (सिलिसिले-ठिङ्गोपुर खण्ड) फलैचा	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	३.२१	४००.००
४	गुम्वाडाँडा इम्बुङ्ग पाल्तेभञ्ज्याङ्ग फेदायक तिनमौले मायालुमोड सडक स्तरोन्नति (गुम्वाडाँडा-सारताप) पौवासारताप	सोलिङ्ग	कि.मि.	०.२५	४००.००
५	घुर्विसे पञ्चमी फाक्तेप चुडजिवा आडसराड ६ मुरलेखोला ज्योति नि.मा.वि. पिपलबोटे मेहेलबोटे सडक आडसराड	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	३.९५	४००.००
६	थर्पु उ.मा.वि. गोपेटार पञ्चमी सडक स्तरोन्नति थर्पु	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.९९	४००.००
७	नागी हस्तपुर अमरपुर बजार सिंहपुर सडक स्तरोन्नति पञ्चमी अमरपुर	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	०.३०	२००.००
		कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.८०	२००.००
८	पच्चिसे प्रा.वि. सातघुम्ती बाँसबोटे पापुन्देन सडक ट्रयाक निर्माण याडनाम	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	०.३०	४९९.१२

९	फलैचा ४ धिमाले तिम्बुपोखरी मोटरबाटो फलैचा	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	१.८५	५००.००
१०	फिदिम फालोट सडक (पापुन्देन मच्छेबुङ्ग खण्ड) ट्रयाक निर्माण याडनाम	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.७७	४१६.९६
११	माभीटार कावेली सडक (माभीटार-सिमालीघाट) भारपा, सुभाङ्ग	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	०.२०	३९९.६३
१२	रानीगाउँ वान्थाक हाडुवा खमारे हात्तिपोखरी पिपलबोटे लुम्देखा सडक स्तरोन्नति रानीगाउँ	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	२.००	४००.००
१३	राष्ट्रिय विभुति महागुरु फाल्गुनन्द मार्ग स्तरोन्नति (पौवाभञ्ज्याङ्ग-सिलौटी) फिदिम	सोलिङ्ग	कि.मि.	०.२४	४००.००
१४	सराडडाँडा ३ हाडुबुङ्ग दुर्गा उ.मा.वि.माडजाबुड सडक सराडडाँडा	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	१.२३	४००.००
१५	सराडडाँडा ५ नाकेदिम माडजाबुड चौथी बजार ओर्दिन यासोक ट्रयाक निर्माण सराडडाँडा	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	१.२५	४००.००
कुल जम्मा					५८१५.७१

ड. स्थानीय यातायात पूर्वाधार क्षेत्रगत कार्यक्रम

क्र.सं	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
क.	पूँजगत सुधार खर्च				
१	फिदिम २ जोरपिपल चोकमागु लुम्फाबुङ्ग नवमीडाँडा आडसराड ३ छयागु-पुँवा यासोक सडक निर्माण स्तरोन्नति	सडक स्तरोन्नति तथा पुनस्थापना सोलिङ्ग नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि. कि.मि. कि.मि.	१.०० ०.१० ०.५०	१७५.०० १२५.०० ५००.००
१.१	फिदिम २ जोरपिपल चोकमागु लुम्फाबुङ्ग नवमीडाँडा आडसराड ३ छयागु-पुँवा यासोक सडक निर्माण स्तरोन्नति	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित) ग्यावियन जाली कच्ची सडक मर्मत संभार सडक नाली मर्मत संभार सोलिङ्ग	कि.मि. घ.मि. कि.मि. मि. कि.मि.	०.८० १६.०० ०.८४ ८.०० ०.१८	२५२.०० ५०.०० १५०.०० १२६.०० २२२.००
२	सडक अद्यावधिक जि.आइ.एस.	डिजिटल म्यापिङ्ग	वटा	१.००	५०.००
३	ग्रामीण सडक मर्मत संभार	ग्रामीण सडक मर्मत संभार	वटा	२.००	३६५.००
ख.	सडक निर्माण तथा सुधार				
१	जोरपोखरी काउले एकतीन मेमेङ्ग सडक स्तरोन्नति (निवाखोलो-मेमेङ्ग खण्ड)	रिटेनिङ्ग वाल कच्ची सडक मर्मत संभार	मि. कि.मि.	३१.०० ०.०४	२१०.०० ३१.००

		सोलिङ्ग	कि.मि.	०.४६	६०९.००
२	पौवाभञ्ज्याङ्ग जौवारी खेतघारी फेजुङ्ग बुधुक पिपलबोटे सर्वेक्षण तथा निर्माण	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	२.७२	१४७२.४६
		सडक सर्वेक्षण	कि.मि.	७.३३	३८८.४०
३	पौवाभञ्ज्याङ्ग जौवारी खेतघारी फेजुङ्ग बुधुक	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	१.०४	१९६५.३५
४	फिदिम नांतीन सिदिन प्राडबुड फालोट सडक (प्राडबुड खण्ड)	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	३.७९	१५४३.३७
५	फिदिम रानीगाउँ यासोक माडजाबुड आडना मौवा हाडगुम दुर्दिम्बा सडक (हात्तिकिच्चे हाडगुम खण्ड) सर्वेक्षण तथा निर्माण	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	४.००	१८५६.५४
६	फिदिम रानीगाउँ यासोक माडजाबुड आडना मौवा हाडगुम दुर्दिम्बा सडक (माडजाबुड खण्ड) सर्वेक्षण तथा निर्माण	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	१०.००	२४४३.०४
		सडक सर्वेक्षण	कि.मि.	१०.००	२००.००
७	फिदिम रानीगाउँ यासोक माडजाबुड आडना मौवा दुर्दिम्बा सडक (यासोक-माडजाबुड खण्ड) ट्रयाक निर्माण	सडक सर्वेक्षण	कि.मि.	१२.००	१८०.००
		नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	३.००	१३९५.००
८	फिदिम गोरुवाले लुडरुपा सडक निर्माण	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	१.३०	५८५.००
		सडक नाली मर्मत संभार	कि.मि.	५.००	२१५.००
९	मेमेङ्ग २ मच्छेबुङ्ग प्राडबुड ५ लुमाडदिन सडक निर्माण (प्राडबुड मच्छेबुङ्ग खण्ड) सर्वेक्षण तथा निर्माण	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	१.७७	१२३७.८५
		सडक सर्वेक्षण	कि.मि.	१.७७	९३.७८
१०	विस्तृत सर्वेक्षण	सडक सर्वेक्षण	कि.मि.	६.००	१२१.१६
११	सप्तमी-दशमी-आरुबोटे-लिम्बा सडक निर्माण	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	१.३६	१९८७.९०
१२	सप्तमी-दशमी-आरुबोटे-लिम्बा सडक सर्वेक्षण तथा निर्माण	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	४.४०	१०८६.४२
		सडक सर्वेक्षण	कि.मि.	४.४०	२३३.४८
१३	साभिदन-मायालमोड-चोकमागु-नवमीडाँडा घुर्विसे पञ्चमी सडक स्तरोन्नति (नवमीडाँडा-घुर्विसे पञ्चमी खण्ड)	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.८०	२३९.००
		ग्यावियन वाल	घ.मि	६०.००	२००.००
		सोलिङ्ग	कि.मि.	०.३१	४००.००
कुल जम्मा					१९९०८.७५

च. बौद्ध दर्शन प्रबर्द्धन तथा गुम्बा विकास समिति

क्र.सं	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	आगेजुङ्ग साइछ्यो गुम्बा	गुम्बा मर्मत संभार	वटा	१.००	४८.००
२	डिङमा च्याङछ्युप छ्योलिङ्ग गुम्बा	गुम्बा मर्मत संभार	वटा	१.००	९६.००
३	नेपाल टासियाँर छ्योलिङ्ग गुम्बा	गुम्बा मर्मत संभार	वटा	१.००	४८.००
	कुल जम्मा				१९२.००

छ. ग्रामीण खानेपानी तथा सरसफाइ आयोजना

क्र.सं	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	आइना ७ बेदबोटे खानेपानी योजना	खानेपानी योजना	वटा	१.००	५००.००
२	इम्बुङ्ग ५,७ खानेपानी योजना	खानेपानी योजना	वटा	१.००	८१८.४१
३	एकतीन भाइटार खानेपानी योजना एकतीन ६	खानेपानी योजना	वटा	१.००	२९९.६९
४	खानेपानी योजना मर्मत नांगीन १,२,४	खानेपानी योजना मर्मत सुधार	वटा	१.००	१९९.७०
५	पाइप खरिद	पाइप खरिद	मि	९०००.००	९६०.००
६	पुराना खानेपानी योजना मर्मत संभार	खानेपानी योजना मर्मत सुधार	वटा	१.००	१९९.२५
७	प्राङबुङ २ खानेपानी योजना	खानेपानी योजना	वटा	१.००	५९९.९६
८	माङजाबुङ ५ खानेपानी योजना	खानेपानी योजना	वटा	१.००	८२७.९०
९	मौवा खानेपानी योजना मौवा २	खानेपानी योजना	वटा	१.००	४९९.५०
१०	लखुवा खानेपानी योजना मौवा ६,७	खानेपानी योजना	वटा	१.००	३५०.००
११	विस्तृत सर्वेक्षण विभिन्न योजना	खानेपानी सर्वेक्षण	वटा	१.००	२४२.२०
१२	पूर्ण सरसफाइ कार्यक्रम	पूर्ण सरसफाइ तथा वातावरण प्रवर्द्धन	पटक	७.००	३८८.००
१३	उपभोक्ता समितिहरुलाई अभिमुखिकरण	गोष्ठी/अन्तरक्रिया	पटक	२.००	५०.००
१४	खानेपानी तथा सरसफाइ तालिम	खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी कार्यहरु	पटक	१.००	८७.०५
१५	स्वास्थ्य सम्बन्धी तालिम	स्वास्थ्य सम्बन्धी कार्यक्रम	पटक	१.००	६५.००
	कुल जम्मा				६३१८.३७

ज. साना सिंचाइ तथा नदी नियन्त्रण तथा अन्य पूर्वाधार

क्र. सं	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	रानीटार वस्ती विकास आयोजना	विजुली पोल खरिद तथा जडान	वटा	२७.००	११०.००
		विद्युत ट्रान्सफर्मर मर्मत	वटा	२.००	८५०.००
२	नदी नियन्त्रण (तारजाली खरिद)	तारजाली वितरण	पटक	१.००	४७६.४३
३	स्यानीटरी ल्याण्डफिल साइट पूर्वाधार व्यवस्थापन	डम्पिङ साइट निर्माण	वटा	१.००	९५१.२८
४	निवुखोला लघुजलविद्युत आयोजना रानीगाउँ	लघुजलविद्युत	गोटा	१.००	१४४०.००
५	लुवाखोला लघुजलविद्युत योजना एकतीन	लघुजलविद्युत	गोटा	१.००	१४१५.०८
६	अमले मुहान सिवाखोला फेदायक सिंचाइ योजना	पक्कीकुलो नयाँ निर्माण	कि.मि	०.९०	९३६.२४
७	भोडभोड खोला सिंचाइ योजना लुडरुपा ३,४,७,८ र ९	सिंचाइ कुलो नयाँ निर्माण	गोटा	१.००	९५८.४६
८	पंचमी सिंचाइ योजना पंचमी	सिंचाइ कुलो नयाँ निर्माण	गोटा	१.००	४५१.०७
९	मुवाखोला सिंचाइ आयोजना प्राडबुड	सिंचाइ कुलो नयाँ निर्माण	गोटा	१.००	१००.००
१०	कुण्डले मुहान सिंचाइ योजना रानीगाउँ १	पक्कीकुलो नयाँ निर्माण	कि.मि	१.००	९६०.००
११	सराडडाँडा लुवाखोला सिंचाइ योजना	पक्कीकुलो नयाँ निर्माण	कि.मि	१.००	४९९.७८
१२	सिरानकुलो सिंचाइ योजना चोकमागु	पक्कीकुलो नयाँ निर्माण	कि.मि	१.००	१००.००
कुल जम्मा					८२४८.३८

क. उपेक्षित, उत्पीडित र दलितवर्ग उत्थान विकास

क्र. सं	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	कम्प्युटर सम्बन्धी तालिम	सशक्तिकरण तालिम	जना	१५.००	९२.००
२	नेपाल दलित संघ प्रशिक्षण कार्यक्रम फिदिम	सशक्तिकरण तालिम	जना	८०.००	१५.००
३	परिवर्तनका स्वरहरु रेडियो कार्यक्रम	रेडियो तथा टेलिभिजन प्रसारण	पटक	५.००	१५.००
४	बैठक सञ्चालन तथा कार्यक्रम अनुगमन खर्च	अन्य विविध खर्च	रु.	१.००	४३.००
५	मेसिनरी सामान खरिद थर्पु र	तयारी सामान खरिद	रु.	१.००	२४०.००

	माडजाबुड				
६	रेकिजन भोला बनाउने तालिम	शीप विकास तालिम	पटक	१.००	१०.००
७	लोकसेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन	लोक सेवा आयोग तयारी	पटक	१.००	१००.००
	कुल जम्मा				११०.००

ज. आदिवासी, जनजाति उत्थान प्रतिष्ठान

क्र.सं	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	परियोजना प्रस्तावना तथा प्रतिवेदन लेखन तालिम	रणनीति योजना निर्माण	पटक	१.००	६०.००
२	बैठक सञ्चालन तथा कार्यक्रम अनुगमन खर्च	अनुगमन तथा मूल्याङ्क	पटक	१.००	४०.००
३	लोकसेवा आयोग पूर्व तयारी कक्षा सञ्चालन	लोक सेवा आयोग तयारी	पटक	१.००	१००.००
	कुल जम्मा				२००.००

ट. भोलुङ्गे पुल क्षेत्रगत कार्यक्रम

क्र.सं	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	ओडारे भोलुङ्गे पुल निर्माण	फेब्रिकेशन तथा स्टिल पार्टस खरिद	बटा	०.१२	५३८.५४
		भो.पु. नयाँ निर्माण	बटा	०.१५	१४०.००
२	कैजले भोलुङ्गे पुल निर्माण	फेब्रिकेशन तथा स्टिल पार्टस खरिद	बटा	०.१२	५९२.४८
		भो.पु. नयाँ निर्माण	बटा	०.८०	११५७.८३
३	खाल्लेदोभान भोलुङ्गे पुल निर्माण	फेब्रिकेशन तथा स्टिल पार्टस खरिद	बटा	०.१०	२२४.००
		भो.पु. नयाँ निर्माण	बटा	०.१२	८०३.७३
४	भोलुङ्गे पुल नियमित मर्मत	भो.पु. मर्मत संभार	बटा	१११.००	६५९.९५
५	भोलुङ्गे पुल वृहत मर्मत	भो.पु. मर्मत संभार	बटा	३.००	५०७.८४
६	नसुवा दोभान भोलुङ्गे पुल निर्माण	फेब्रिकेशन तथा स्टिल पार्टस खरिद	बटा	०.१२	५७८.३३
		भो.पु. नयाँ निर्माण	बटा	१.००	६६६.९८
७	मेवाखोला तितेनी ट्रसे पुल निर्माण	फेब्रिकेशन तथा स्टिल पार्टस खरिद	बटा	०.१२	६१.६१

		भो.पु. निर्माण क्रमागत	वटा	१.००	१०६.५५
८	मोरुङ्गा भोलुङ्गे पुल निर्माण	फेब्रिकेशन तथा स्टिल पार्टस खरिद	वटा	०.१४	११७२.४२
		भो.पु. नयाँ निर्माण	वटा	०.७६	७५७.००
९	रिधिवाखोला भोलुङ्गे पुल निर्माण	फेब्रिकेशन तथा स्टिल पार्टस खरिद	वटा	०.१३	७६६.९८
		भो.पु. नयाँ निर्माण	वटा	१.००	७५९.०६
१०	सपुते भोलुङ्गे पुल निर्माण	फेब्रिकेशन तथा स्टिल पार्टस खरिद	वटा	०.१३	४९८.८१
		भो.पु. नयाँ निर्माण	वटा	१.००	३७०.६०
११	सार्वजनिक निर्माण	भो.पु. नयाँ निर्माण	वटा		३३६०.००
कुल जम्मा					१०३६२.७१

ठ. जेष्ठ नागरिक, अशक्त, अपांग, लोपोन्मुख जाति

क्र.सं	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	आंशिक अशक्त अपांगता भएका व्यक्ति	सामाजिक सुरक्षा, आंशिक अपांग	जना	१४१.००	५०७.६०
२	उपचार खर्च (७० वर्ष भन्दा माथि)	औषधि उपचार खर्च	जना	८०४९.००	१६०९८.००
३	एकल महिला (६०वर्ष माथिका)	सामाजिक सुरक्षा, एकल महिला	जना	१२३०.००	७३८०.००
४	एकल महिला विधुवा (६०वर्ष मुनिका)	सामाजिक सुरक्षा, विधुवा महिला	जना	१६८९.००	१०१३४.००
५	जेष्ठ नागरिक अन्य	सामाजिक सुरक्षा, जेष्ठ नागरिक अन्य	जना	७५१९.००	४५११४.००
६	जेष्ठ नागरिक दलित	सामाजिक सुरक्षा, जेष्ठ दलित	जना	६६२.००	३९७२.००
७	पूर्ण अशक्त अपांगता भएका व्यक्ति	सामाजिक सुरक्षा, पूर्ण अपांग	जना	६९.००	८२८.००
८	बालपोषण	सामाजिक सुरक्षा, बालबालिका दलित	जना	७०९.००	१७०१.६०
कुल जम्मा					८५७३५.२०

ड. स्थानीय शासन तथा सामुदायिक विकास कार्यक्रम

क्र.सं	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	डेक्सटप सभर जेटवर्क जडान	कम्प्युटर एसेसोरिज	गोटा	६.००	२९२.२५
२	सोलार जडान	सौर्य उर्जा	वटा	१.००	२९७.७५

३	जिविकोपार्जन र आयआर्जन कार्यक्रम	अन्य	रु.	२३.००	२२००.००
४	साना पूर्वाधार निर्माण	सामुदायिक पूर्वाधार तथा अन्य साना निर्माण	वटा	१७.००	५८६३.००
५	आलेप शाखा सुदृढीकरण	अन्य मर्मत	रु.	१.००	२९९.३४
६	ना.स.के. अनुदान	सिप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि	वटा	३८.००	११४०.००
७	आवधिक जिल्ला विकास योजना	आवधिक योजना निर्माण	वटा	१.००	७००.००
८	क्षमता विकास कार्यक्रम	क्षमता अभिवृद्धि तालिम	पटक	१.००	१२०.३०
९	गा.वि.स. स्तरीय लेखा व्यवस्थापन तालिम	कर्मचारी दक्षता अभिवृद्धि	जना	५०.००	२९५.६५
१०	राजश्व शाखाको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि	सिप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि	पटक	१.००	१००.००
११	सूचनाको हक सम्बन्धी तालिम	सिप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि	पटक	१.००	१००.००
१२	बालमैत्री स्थानीय शासन	अभिमुखिकरण तालिम	जना	८०.००	१५९.२३
		बालमैत्री स्थानीय शासन सम्बन्धी कार्यक्रम	पटक	६.००	१९०.००
१३	वडा नागरिक मञ्च अनुदान	सिप विकास तथा क्षमता अभिवृद्धि	पटक	३८.००	१०२६.००
१४	सामाजिक परिचालन सञ्चालन खर्च	सामाजिक परिचालन तालिम	पटक	१.००	२४४.७१
१५	लैंगिक उत्तरदायि तथा सामाजिक समावेशी गोष्ठी	लं.स.सा.स. तालिम	पटक	२.००	१२०.००
१६	सामाजिक परिचालन अनुगमन	अनुगमन तथा मूल्याङ्कन	पटक	३८.००	६५.७१
१७	सूचनाको हक सम्बन्धी तालिम	कर्मचारी दक्षता अभिवृद्धि	जना	५०.००	६४.००

ढ. विद्युत रोयल्टी

क्र.सं	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	विद्युत पोल खरिद	विजुलीको पोल खरिद तथा जडान	वटा	६५	६७८.५०
	कुल जम्मा				६७८.५०

ण. निर्वाचन क्षेत्र विकास कार्यक्रम

क्र. सं.	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	आकाशे-बतासे-गोरुवाले भञ्ज्याङ्ग सडक (याङनाम)	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित) कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	२.७४	१०००.००
२	आडसराड ३ छ्यागु मोटरवाटो निर्माण	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.२६	५००.००
३	आरुबोटे ५ खानेपानी निर्माण	खानेपानी योजना	वटा	१.००	१००.००
४	इथुङ्ग तमाखे रानीटार सडक	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.३४	१२५.००
५	इम्बुङ्ग-साप्सु-चिलिङदिन-धुर्विसे पञ्चमी सडक (साप्सु हेलाङ खण्ड)	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	१.५७	९५०.००
६	इलाका प्रहरी कार्यालय अगाडीको प्रतिकालय जोरपोखरी	सामुदायिक पूर्वाधार तथा अन्य साना निर्माण कार्य	वटा	१.००	५०.००
७	इम्बुङ्ग २ देखि इम्बुङ्ग १ सुसुवा मोटरवाटो स्तरोन्नति	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.३०	१००.००
८	उत्तरे-यासोक-स्यावरुम्बा-लुमुघाट सडक स्तरोन्नति (स्यावरुम्बा खण्ड)	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	१.५९	४३५.००
		सोलिङ्ग	कि.मि.	०.१५	२६५.००
९	उप-स्वास्थ्य चौकी डाँडागाउँ फलाटे लिम्बुनी पुल मोटरवाटो (अमरपुर)	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित) कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	५.६७	१०००.००
१०	कम्पुटार-गुम्बाडाँडा-लिम्बा-हाङगुम सडक (लुमाङदिन हाङगुम खण्ड)	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	२.०८	७००.००
११	कालदाने खानेपानी योजना मर्मत दुर्दिम्बा	सार्वजनिक धारा मर्मत संभार	वटा	१.००	१००.००
१२	किराँत याक्थुम चुम्लुङ पाँचथर भवन निर्माण	अन्य सार्वजनिक भवन निर्माण	वटा	१.००	१५०.०
१३	किराँत हाङसाम थोपेत्वम्मा माङहिम पर्यटन क्षेत्र पूर्वाधार कार्यक्रम कुरुम्बा	मन्दिर निर्माण	वटा	१.००	७००.००
१४	कुरुम्बा त्रिदेवी मन्दिर निर्माण	मन्दिर निर्माण	वटा	१.००	१५०.००
१५	कुरुम्बा दारेगौडा हिउँखोला बालुवानी चिसापानी पञ्चमी सडक	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.७८	२३७.००
		Retaining Wall	मि.	४८.००	४६३.००
१६	कुरुम्बा मा.वि. भवन निर्माण	विद्यालय भवनका अन्य	वटा	१.००	३००.००

	कुरुम्बा	पूर्वाधार निर्माण			
१७	कृषक समूह व्यवस्थापन तालिम तथा विउ वितरण कार्यक्रम फिदिम	सिपमुलक तालिम	जना	१४.००	१००.००
१८	खानेपानी योजना मर्मत फाक्तेप ७	सार्वजनिक धारा मर्मत संभार	गोटा	१.००	५०.००
१९	खेदोक आरुबोटे मोटरवाटो प्राडबुड २	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.२९	१००.००
२०	गुप्तेश्वर उ.मा.वि. भवन निर्माण ओयाम	विद्यालय भवनका अन्य पूर्वाधार निर्माण	वटा	१.००	१०००.००
२१	ग्रामीण विद्युतीकरणका लागि पोल तथा ट्रान्सफर्मर खरिद	विद्युत पोल खरिद तथा जडान	वटा	१२१.००	१३०५.००
		विद्युत ट्रान्सफर्मर मर्मत	वटा	५.००	१६९५.००
२२	त्रिया नर्सरी उत्पादन च्याडथापु	तयारी सामान खरिद खर्च	रु.	१.००	१००.००
२३	चोकमागु पिच्छादिन बाह्रमुरे तिलबारी मोटरवाटो निर्माण फिदिम ७	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.३५	१५०.००
२४	जनकल्याण प्रा.वि. नवमीडाँडा पुस्तकालय भुईँ र सिलिङ्ग प्लाष्टर	कार्यालय भवन मर्मत संभार	वटा	१.००	१००.००
२५	जोरपोखरी थलाजुङ्ग कृटीडाँडा सडक (भारपा/एकतीन)	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	२.५३	१०००.००
२६	डुम्रेनी जोरसाले मा.वि. मोटरवाटो मर्मत आडना २ कार्की टोल	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.२९	१००.००
२७	डोपकिले च्यानडाँडा सडक सुभाङ्ग ७,३	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.३६	१५०.००
२८	तिम्बुपोखरी फलैँचा मोटरवाटो	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.२८	१०२.५०
२९	नवमीडाँडा ६,८ सान्दने लुडचक्रो माडगोना दोभान सिस्नेरी मेहेलबोटे	नयाँ ट्रयाक खोल्ने माटे सहित	कि.मि.	२.७३	१०००.००
३०	नागी प्रहरी चौकी तार घेराबारा गणेशचोक	कम्पाउण्ड वाल/तारबार	मि.	१००.००	१००.००
३१	निवाखोला लघु जलविद्युत योजना मेमेङ्ग ४	लघु जलविद्युत	गोटा	१.००	१००.००
३२	पञ्चमुखी खानेपानी योजना एकतीन २	खानेपानी योजना	वटा	१.००	१५०.००
३३	पाँचथर उद्योग वाणिज्य संघ भवन निर्माण	आवास भवन निर्माण कार्यालय प्रयोजन	गोटा	१.००	५१.००
३४	पैयुबोटे नि.मा.वि. चिलिङ्गदिन ७ (भूक्षय रोक्ने)	जग्गा संरक्षण	हे.	१०.००	१००.००
३५	पौवाभञ्ज्याङ्ग लुडरुपा जालपा सिकारे पञ्चमी लुदिनटार सडक (नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	१.२१	१०००.००

	सिंगारे खण्ड)				
३६	फिदिम ५ शान्तिपुर खानेपानी योजना	खानेपानी योजना	वटा	१.००	२००.००
३७	बहादुर सिं कुलो इम्बुङ्ग ३ र ६	सिचाइ कुलो नयाँ निर्माण	गोटा	१.००	२००.००
३८	भौतिक सामग्री खरिद जिल्ला प्रशासन कार्यालय पाँचथर	नवनिर्मित कार्यालयको लागि फर्निचर	गोटा	१.००	५०.००
३९	मगरचेप्पा भञ्ज्याङ्ग कुम्भकर्ण प्रा.वि. याडनाम सडक	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	०.३२	१००.००
४०	मादिबुङ्ग राइगाउँ जोड्ने मोटरवाटो अमरपुर	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.३७	१५०.००
४१	याडनाम सडक स्तरोन्नति याडनाम ९ (ल्वाफु लिगिम्बा खण्ड)	सडक स्तरोन्नति तथा पुनस्थापना	कि.मि.	०.२९	१००.००
४२	युवा जागरण तालिम तथा सशक्तिकरण नवमीडाँडा	सशक्तिकरण तालिम	जना	१५.००	२४५.००
४३	रवि २ जुक्ते आरुवोटे ८ सडक निर्माण	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	१.७१	७००.००
४४	रवि क्याम्पस खेल मैदान स्तरोन्नति	सामुदायिक पूर्वाधार तथा अन्य साना निर्माण कार्य	वटा	१.००	१००.००
४५	रिङ्गिवाखोला जलविद्युत आयोजना विद्युत पोल खरिद (प्राइबुड)	लघु जलविद्युत	वटा	९८.००	१०००.००
४६	रेडक्रस भवन निर्माण सिवा	अन्य सार्वजनिक भवन निर्माण	वटा	१.००	६९३.७८
४७	लघु जलविद्युत लुम्फाबुङ्ग	लघु जलविद्युत	गोटा	१.००	१००.००
४८	लिम्बु भाषा संस्कृति उत्थान रेडियो कार्यक्रम सुम्हात्लुङ्ग एफ.एम.	चेतनामुलक प्रचार प्रसार	पटक	१.००	५०.००
४९	वसाङ्गु माइजाबुड (चौथी बजार) धुपिङ्ग आडना (जोरसाले) सडक स्तरोन्नति	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	१.५०	४००.००
		सोलिङ्ग	कि.मि.	०.२	३००.००
५०	श्री महेन्द्रोदय मा.वि. स्यावरुम्बा पुस्तकालय फर्निचर निर्माण	पुस्तक/पुस्तकालय व्यवस्थापन	रु.	१.००	१००.००
५१	श्री सिंहसिद्ध उ.मा.वि. अंशुभञ्ज्याङ्ग खेलमैदान स्तरोन्नति	सामुदायिक पूर्वाधार तथा अन्य साना निर्माण कार्य	वटा	१.००	२३५.५०
५२	श्री सेजेपा पल्लोटार तामाङ्गगाउँ केवाडदिन सडक निर्माण/मर्मत नांगीन	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	१.२०	४००.००
५३	श्रोत केन्द्र भवन निर्माण गणेश उ.मा.वि. नागी	विद्यालय भवनका अन्य पूर्वाधार निर्माण	वटा	१.००	१०००.००
५४	साडसेन हाडसाम नाम्फुन्यक	मन्दिर मर्मत	वटा	१.००	१७६.५०

	सिलौटी मन्दिर फिदिम ९				
५५	साङसेन हाङसाम नाम्फुन्त्यक माङहिम निर्माण फिदिम	मन्दिर निर्माण	वटा	१.००	१०००.००
५६	सामुदायिक भवन निर्माण टुनेकोटे प्राङबुङ	अन्य सार्वजनिक भवन निर्माण	वटा	१.००	५०.००
५७	सिंहसिद्ध प्रा.वि. खेलमैदान लुङरुपा	विद्यालय भवनका अन्य पूर्वाधार निर्माण	वटा	१.००	५०.००
५८	सितलादेवी मन्दिर भौतिक संरचना निर्माण दुर्दिम्बा	मन्दिर निर्माण	वटा	१.००	६२.५०
५९	सिद्धकाली प्रा.वि. खेलमैदान निर्माण हाङगुम	सामुदायिक पूर्वाधार तथा अन्य साना निर्माण कार्य	वटा	१.००	१००.००
६०	सुभाङ्ग-सालबोटे-सिंजुवा-पिनासी सडक (हाङ्गोपावर जाने मोटरबाटो)	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	१.३८	२००.००
		नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	१.११	२३९.८९
६१	सूचनाको हक विषयक सरोकारवाला तालिम रवि	चेतनामुलक प्रचार प्रसार	पटक	१.००	७०.००
६२	सेरेजा ठिङगेपुर लामपोखरी सडक च्याङथापु	नयाँ ट्रयाक खोल्ने (माटे सहित)	कि.मि.	३.४४	१०००.००
६३	सेर्मा मुर्ति सङ्जुम्भो निर्माण माङजाबुङ	सामुदायिक पूर्वाधार तथा अन्य साना निर्माण कार्य	वटा	१.००	१००.००
६४	हात्तिभञ्ज्याङ्ग गोरखा निवृवा टोखा मोटरबाटो मर्मत तथा निर्माण	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.३५	१४२.००
कुल जम्मा					४२४१.८८

त. पुनःनिर्माण तथा पुनःस्थापना कार्यक्रम

क्र. सं.	कार्यक्रम / आयोजना	क्रियाकलाप	इकाई	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	ओयाम गा.वि.स. भवन	गा.वि.स. भवन निर्माण	वटा	१.००	३००.००
२	उप-स्वास्थ्य चौकी आङना	स्वास्थ्य / उप-स्वास्थ्य चौकी निर्माण	वटा	१.००	४००.००
३	कृष्ण मा.वि. चिलिङदिन	विद्यालय भवन निर्माण	वटा	१.००	७००.००
४	गढी मा.वि. फिदिम	विद्यालय भवन निर्माण	वटा	१.००	४००.००
५	जनकल्याण उ.मा.वि. फाक्तेप	विद्यालय भवन निर्माण	वटा	१.००	४००.००
६	जिल्ला प्राविधिक कार्यालय पाँचथर	भवन निर्माण कार्यालय प्रयोजन	वटा	१.००	२७२०
७	थर्पु गा.वि.स. भवन	गा.वि.स. भवन निर्माण	वटा	१.००	१५००.००
८	फिदिम-नांगीन-सिदिन सडक	सडक ग्राभेल	कि.मि.	१०.००	१९९८६.३१

	स्तरोन्नति				
९	लुम्फाबुङ्ग गा.वि.स. भवन	गा.वि.स. भवन निर्माण	वटा	१.००	३००.००
	कुल जम्मा				२६७०६.३१

थ. सडक बोर्ड कार्यक्रम					
क्र.सं	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	थर्पु-मेदिबुङ्ग दहालगाउँ सडक मर्मत	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.८०	७८.७३
		सोलिङ्ग	कि.मि.	०.४८	९४४.३५
२	राँके-रवि-६ नं बुधवारे सडक	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.९६	१३८०.९१
		सोलिङ्ग	कि.मि.	०.८०	४३८.००
	कुल जम्मा				२८४१.९९

द. शान्तिका लागि विकास कार्यक्रम					
क्र.सं	कार्यक्रम/आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	इन्द्रेणी मा.वि. मौवा	विद्यालय भवन निर्माण	वटा	१.००	३००.००
२	कुरुम्बा मा.वि. कुरुम्बा	विद्यालय भवन निर्माण	वटा	१.००	२८०.००
३	जागृति प्रा.वि. खेलमैदान फिदिम-५	खेलकुद मैदान तथा अन्य कोर्ट निर्माण	वटा	१.००	३००.००
४	ज्योति मा.वि. आडसराड	विद्यालय भवन निर्माण	वटा	१.००	३००.००
५	शहिद पार्क मेमेङ्ग	पार्क तथा उद्यान व्यवस्थापन तथा निर्माण	वटा	१.००	२००.००
६	शहिद मञ्च फाक्तेप-८ नागेम्बा प्रा.वि.	विद्यालय भवन निर्माण	वटा	१.००	२००.००
७	सत्यहाडमा उ.मा.वि. इम्बुङ्ग	विद्यालय भवन निर्माण	वटा	१.००	२८०.००
८	सामुदायिक भवन आरुबोटे दशमी बजार	अन्य सार्वजनिक भवन निर्माण	वटा	१.००	३००.००
९	सामुदायिक भवन यासोक	अन्य सार्वजनिक भवन निर्माण	वटा	१.००	३००.००
१०	सिद्धदेवी उ.मा.वि. नवमीडाँडा	विद्यालय भवन निर्माण	वटा	१.००	२००.००
११	सिद्धदेवी मा.वि. सिदिन-५	विद्यालय भवन निर्माण	वटा	१.००	२००.००
	कुल जम्मा				२८६०.००

घ. स्थानीय निकाय विशेष कोष कार्यक्रम					
क्र. सं.	कार्यक्रम / आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
क.	प्रकोप व्यवस्थापन कोष				
१	दैवी प्रकोप व्यवस्थापन तथा राहत वितरण	राहत कार्यक्रम सञ्चालन	पटक	३८.००	६५९.८९
ख.	मर्मत संभार कोष				
१	कान्छीदोकान सिवादोभान सडक मर्मत	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.२१	२००.००
२	फिदिम फालोट सडक मर्मत	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	३.०६	२००.००
३	राँके-रवि चिसापानी-६ नं बुधबारे सडक मर्मत	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.८६	९८.००
४	राँके-रवि चिसापानी-६ नं बुधबारे सडक मर्मत	सोलिङ्ग	कि.मि.	०.२०	२५२.००
५	सप्तमी-दशमी-आडना-मौवा सडक मर्मत	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.७१	१५.००
६	सप्तमी-दशमी-आडना-मौवा सडक मर्मत	ग्यावियन बाल	घ.मि.	८०.००	२३५.००
७	साभिन्दन मायालमोड नवमीडाँडा सडक मर्मत	कच्ची सडक मर्मत संभार	कि.मि.	०.२९	१००.००
	कुल जम्मा				१७५८.८८

न. स्थानीयस्तरका सडक पुल तथा ग्रामीण पहुँच सुधार					
क्र.सं	कार्यक्रम / आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	मुवाखोला लुदिनटार सडकपुल, प्राडबुड १	सडकपुल	वटा	१.००	२६५०.००
	कुल जम्मा				२६५०.००

प. संस्कृति प्रवर्द्धन कार्यक्रम					
क्र.सं	कार्यक्रम / आयोजना	क्रियाकलाप	इकाइ	परिमाण	बजेट (रु. हजारमा)
१	आगेजुङ्ग गुम्बा थर्पु ९	गुम्बा मर्मत संभार	वटा	१.००	३००.००
२	आत्माकोटी फाल्गुनन्द युमा माडहिम आडसराड	मन्दिर मर्मत	वटा	१.००	१००.००
३	कुम्मायक कुस्सायक माडहिम यासोक ३	मन्दिर मर्मत	वटा	१.००	२००.००
४	देवल संरक्षण रानीगाउँ	मन्दिर मर्मत	वटा	१.००	१००.००

५	फाल्गुनन्द संग्राहलय सिलौटी फिदिम	मन्दिर मर्मत	बटा	१.००	१००.००
६	साङगेछयोर्लिङ्ग गुम्बा इम्बुङ्ग ढ	गुम्बा मर्मत संभार	बटा	१.००	१००.००
	कुल जम्मा				२००.००

व्यक्तिगत घटना दर्ता

१. जन्म दर्ता : ६७२०	२. मृत्यु दर्ता: ८७५
३. बसाइँ सराइ: ११८८	४. सम्बन्ध विच्छेद: ६
५. विवाह दर्ता: १८८१	

जिल्ला विकास समितिको कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

क्र.सं	नाम, थर	पद	सम्पर्क नं
१	तुलसी बहादुर श्रेष्ठ	स्थानीय विकास अधिकारी	९८५२६८१५६७
२	रुद्रप्रसाद कार्की	याजना अनुगमन तथा प्रशासकीय अधिकृत	९८५२६८१३१३
३	निमेश कोइराला	वातावरण अधिकृत	९८५२०२७३९५
४	चन्द्रनारायण चौधरी	जिल्ला शासन विज्ञ	९८४१४७३६३८
५	प्रेम बहादुर काफ्ले	इन्जिनियर	९८४४६६७६४४
६	शुसन बाँसकोटा	आईसिटी	९८४९०९३८७३
७	सुजेनहाङ्ग नेम्बाङ्ग	लेखापाल	९८४२४२६६९९
८	चन्द्र कुमार थापा	आन्तरिक लेखा परीक्षक	९८४२७८६००५
९	दुर्गाप्रसाद तिमिसिना	नायब सुब्बा	९८४४६४७४४४
१०	प्रमिलाल साह	सब-ईन्जिनियर	
११	भैरव लावती	सब-ईन्जिनियर	९८४२४०३८४८
१२	उदय कुमार राई	कम्प्युटर अपरेटर	९८४२७०७७३१
१३	इन्दिरा दाहाल	खरिदार	९८४२६४६७३९
१४	सोनेलाल चौधरी	असिस्टेण्ट सब-ईन्जिनियर	९७४२६३०१८६
१५	डिल्लीराम रिजाल	असिस्टेण्ट सब-ईन्जिनियर	
१६	लिलाभक्त ओझा	असिस्टेण्ट सब-ईन्जिनियर	९८६२६५३५२४
१७	दिपेन्द्र कुमार चेम्जोङ्ग	खरिदार	९८६२७४०७२१
१८	डम्बर बहादुरआडुदेम्बे	खरिदार	९७४२६१६८७१
१९	लैन बहादुर कार्की	कार्यालय सहयोगी	९८४२७७९२६६
२०	ओमनाथ सुवेदी	कार्यालय सहयोगी	
२१	कल्पना बानिया	कार्यालय सहयोगी	
२२	छत्र सुवेदी	कार्यालय सहयोगी	९८६२६०८३४४
२३	दुर्गा बहादुर कार्की	कार्यालय सहयोगी	९८५२६८१३४५
२४	ज्ञानेन्द्र पोखरेल	कार्यालय सहयोगी	

जिल्ला प्राविधिक कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुको विवरण

क्र.सं	नाम, थर	पद	सम्पर्क नं
१	भानुभक्त बराल	सिनियर डिभिजनल ईन्जिनियर	९८५२०२६८३४
२	यादवचन्द्र गौतम	ईन्जिनियर	९८४२६६१६४२
३	शेखर ढकाल	लेखापाल	९८४४६१७४४४
४	वासुदेव दाहाल	सब-ईन्जिनियर	९८४६२६४२४८
५	श्रवण कुमार चौधरी	सब-ईन्जिनियर	९८४२८४४९११
६	राम कुमार देवान	टाइपिष्ट ना.सु.	

७	मोविर पुन	खानेपानी सब-टेक्निसियन	
८	श्रवण कुमार चौधरी	खानेपानी सब-टेक्निसियन	९८४२९६५५४९
९	वासुदेव दाहाल	कार्यालय सहयोगी	
१०	विद्या दाहाल	कार्यालय सहयोगी	

गा.वि.स.मा कार्यरत गा.वि.स. सचिवहरुको विवरण

क्र.सं	नाम, थर	गा.वि.स.को नाम	पद	सम्पर्क नं
१	सञ्जय राई	आरुबोटे/हांगुम	गा.वि.स. सचिव	९८०६०४२९६९
२	कुलप्रसाद निरौला	दुर्दिम्बा/लिम्बा	गा.वि.स. सचिव	९८४४६२९९३२
३	रमेश ताम्ली	कुरुम्बा/रवि	गा.वि.स. सचिव	९८९६९४०६९८
४	यामबहादुर तामाङ्ग	फाक्तेप/आडसराड	गा.वि.स. सचिव	९८५२६८९७२९
५	मिलन राई	सिदिन/प्राडबुड	गा.वि.स. सचिव	९८४२६९०३८२
६	किशोरचन्द्र आचार्य	माडजाबुड/सराडडाँड ।	गा.वि.स. सचिव	९८५२६८९६९६
७	उद्धव दाहाल	ओलने	गा.वि.स. सचिव	९८४२६७३६३९
८	कुमारी तामाङ्ग	थर्पु	गा.वि.स. सचिव	९८४२६८३९९६
९	लक्ष्मीप्रसाद बाँसकोटा	सुभाङ्ग	गा.वि.स. सचिव	९८४४६७९९७७
१०	सुरेशकुमार सुवेदी	चिलिङ्गदिन/इम्बुङ्ग	गा.वि.स. सचिव	९८४२६४५८९०
११	चन्द्रबहादुर लिम्बु	लुडरुपा	गा.वि.स. सचिव	९८९४९७४८६९
१२	रुपेशकुमार तिवारी	आडना	गा.वि.स. सचिव	९८५२६८९६९९
१३	कमल राउत	मौवा	गा.वि.स. सचिव	९८४२२२७२७५
१४	महेन्द्र सम्बाहाम्फे	रानीगाउँ	गा.वि.स. सचिव	९८९४९२७७६७
१५	नीशा कोइराला	स्याबरुम्बा	गा.वि.स. सचिव	९८४४६८०९३७
१६	टुका बराल	यासोक	गा.वि.स. सचिव	९८४९८७४५७२
१७	भेषराज दाहाल	नवमीडाँडा/लुम्फाबु ङ्ग	गा.वि.स. सचिव	९८५२६८९७९७
१८	रविन्द्र विक्रम नेम्बाङ्ग	पौवासार्ताप	गा.वि.स. सचिव	९८४२७४६२०२
१९	जंगप्रसाद राई	रानीटार	गा.वि.स. सचिव	९७४२६९९९७९
२०	विश्वमोहन श्रेष्ठ	याडनाम	गा.वि.स. सचिव	९८४४६२९५८०
२१	महेश दाहाल	मेमेङ्ग	गा.वि.स. सचिव	९८४२७५५३८८
२२	प्रदीप राई	नांगीन	गा.वि.स. सचिव	९८५२०६९२९७
२३	खेम बहादुर बुढाथोकी	अमरपुर/नागी	गा.वि.स. सचिव	९८४४६५९५८५
२४	भीम अधिकारी	पञ्चमी	गा.वि.स. सचिव	९८४२७९६९९७
२५	भुपेन्द्र चौलागाई	एकतीन	गा.वि.स. सचिव	९८४२६७९६९७

२६	अमृत थापा	च्याडथापु/फलैचा	गा.वि.स. सचिव	९८६२६६३४३४
२७	भुपराज अधिकारी	ओयाम	गा.वि.स. सचिव	९८४२४०९२५०
२८	शिवप्रसाद न्यौपाने	भारपा	गा.वि.स. सचिव	९८५२६८४५४५
२९	शिवकुमार राई		गा.वि.स. सचिव	
३०	केशव प्रसाद निरौला		गा.वि.स. सचिव	९८६२६६४९९३
३१	श्रीकृष्ण देवकोटा		गा.वि.स. सचिव	९८४४८९०९९५

गा.वि.स.मा कार्यरत सामाजिक परिचालकको विवरण

क्र.सं	नाम, थर	गा.वि.स.को नाम	पद	सम्पर्क नं
१	कुमारी माडलाक	आरुवोटे	सामाजिक परिचालक	९८९६०७३९०९
२	मेघ बहादुर पयाडगु	दुर्दिम्बा	सामाजिक परिचालक	९८४२०५४२७५
३	जीवन कुमारी गुरागाई	लिम्बा	सामाजिक परिचालक	९८४२६६९८०६
४	तारासिं लावती	कुरुम्बा	सामाजिक परिचालक	९८०४९६९९४०
५	सहर बहादुर चेम्जोङ्ग	फाक्तेप	सामाजिक परिचालक	९८९४९९७९०९
६	लक्ष्मी राई	रवि	सामाजिक परिचालक	९७४२६२२५९२
७	साधना केरुङ्ग	सिदिन	सामाजिक परिचालक	९८९५०८७०३८
८	मिना राई	प्राडबुड	सामाजिक परिचालक	९८४९०४७७२६
९	गीतादेवी बस्नेत	माडजाबुड	सामाजिक परिचालक	
१०	सिता राई	ओलने	सामाजिक परिचालक	९८४२३४५५८९
११	जहरसिंह कुरुम्बाड	हांगुम	सामाजिक परिचालक	९८४२९८७९६४
१२	सरस्वतीमाता सेवा	थर्पु	सामाजिक परिचालक	९८४४६५९८५९
१३	पवित्रा मंग्रांति	सुभाङ्ग	सामाजिक परिचालक	९८४२७४६६९९
१४	संजीवनी लिम्बु	सराडडाँडा	सामाजिक परिचालक	९८४२७२७३७७
१५	धनकुमारी नेम्बाङ्ग	चिलिङ्गदिन	सामाजिक परिचालक	९८४४६६६२२७
१६	कल्पना गुरुङ्ग	लुडरुपा	सामाजिक परिचालक	९८९७९०८५९२
१७	गीतामाया गुरुङ्ग	आडना	सामाजिक परिचालक	
१८	नरेन्द्र खड्का	मौवा	सामाजिक परिचालक	९८४२९९६६३२
१९	किसोरा चम्लागाई	रानीगाउँ	सामाजिक परिचालक	९८४४६३५२९०
२०	मुना खड्का	स्याबरुम्बा	सामाजिक परिचालक	९८४२९९४७४९
२१	विजय लावती	यासोक	सामाजिक परिचालक	९८४४६७९९०५
२२	मिनादेवी ओझा	आडसराड	सामाजिक परिचालक	९८९६०६०५८२
२३	खगेन्द्र कुमार आडदेम्बे	नवमीडाँडा	सामाजिक परिचालक	९८९६९६८८८९
२४	ओमप्रकाश खतिवडा	लुम्फाबुङ्ग	सामाजिक परिचालक	९८४२७२३३४२

२५	सरिता चापागाई	इम्बुङ्ग	सामाजिक परिचालक	९८१४९५९३७९
२६	जयमिला नेम्बाङ्ग	पौवासार्ताप	सामाजिक परिचालक	९८४२६९६०२८
२७	ललितमान फेजुङ्ग	रानीटार	सामाजिक परिचालक	९८०६०६३८७५
२८	विनय रम्तेल	याङनाम	सामाजिक परिचालक	९८४२७३७२०९
२९	सुखमाया जवेगु	मेमेङ्ग	सामाजिक परिचालक	९८४२६६३२५६
३०	खिमादेवी खनाल	नांगीन	सामाजिक परिचालक	९८४२७४६३५१
३१	मेदनी भण्डारी	अमरपुर	सामाजिक परिचालक	९८४२७३६९१५
३२	सुखमाया साम्बा	पञ्चमी	सामाजिक परिचालक	९८५२६८७५५२
३३	तिवेन्द्र खत्री	एकतीन	सामाजिक परिचालक	
३४	प्रकाश ढुंगेल	च्याङथापु	सामाजिक परिचालक	९८४४६५३७७४
३५	हिमा मैनाली	फलैचा	सामाजिक परिचालक	९७४२६२२७४६
३६	विमल राई	ओयाम	सामाजिक परिचालक	९८४४६५७८१९
३७	अनिता नेम्बाङ्ग	नागी	सामाजिक परिचालक	९८१५०२६४५८
३८	तुलसीराम भण्डारी	भारपा	सामाजिक परिचालक	९८४२६६९१२८

अनुकरणीय कार्यहरू

१. जिल्ला भित्र प्रचुर सम्भावना बोकेका लोठ सल्ला, खोटो, चिराइतो, घिउकुमारी जस्ता जडिबुटीको व्यवसायिक उत्पादन शुरुवात भएसँगै करीव २ करोड बराबरको निकासी भएको छ ।
२. यस जिल्लाबाट वार्षिक एक अर्ब बराबरको अलैची, १७ करोड बराबरको अदुवा, ७२ लाख बराबरको अकवरे खुर्सानी, ८ करोड बराबरको गोलभेंडा र २६ करोड बराबरको सुन्तलाजात फलफूल निकासी हुने गरेको छ ।
३. २८००० व्यक्तिगत शौचालय निर्माण सम्पन्न गरी पूर्वाञ्चल विकास क्षेत्रको पहिलो एवं नेपालको १२ औं खुला दिसा मुक्त जिल्ला घोषणा पश्चात जि.वि.स., गा.वि.स. तथा साभेदारहरूको सहयोगमा पूर्णसरसफाइ कार्यक्रमहरू सञ्चालन भइरहेका छन् ।
४. स्वास्थ्य सेवामा भएको लगानीबाट सबै गा.वि.स.हरूमा आधारभुत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिएको छ । साथै हाल सम्म १८ वटा गा.वि.स.हरू पूर्ण खोप गा.वि.स. घोषणा भइसकेका छन् ।
५. पाँचथर जिल्लाका सम्पूर्ण घरधुरीहरूमा वैकल्पिक उर्जाका प्रविधि अन्तर्गत एक घर एक सुधारिएको चुल्हो निर्माण गरी हालसम्म ८ वटा गा.वि.स.हरू घरभित्रको धुँवामुक्त भइसकेका छन् ।
६. पाँचथर जिल्लाका सबै ३८ गाविसहरूमा पक्की तथा कच्ची सडक संजाल पुगिसकेको छ । विद्यमान सडक संजाललाई अझ बढी प्रभाकारी बनाउन सके पाँचथर जिल्लाको पर्यटन पूर्वाधार विकासका लागि समेत महत्वपूर्ण योगदान पुग्ने देखिन्छ ।
७. पाँचथर जिल्लाका सबै सामुदायिक विद्यालयहरू शान्ति क्षेत्र घोषणा भइसकेका छन् भने यस जिल्ला साक्षर जिल्ला समेत घोषणा भइसकेको छ ।
८. मध्यपहाडी लोकमार्ग अन्तर्गत पर्ने फिदिम सदरमुकाम नमुना सहरको रूपमा विकास गर्न नयाँ सहर आयोजनाबाट योजनाबद्ध ढंगबाट भौतिक पूर्वाधार निर्माणका कार्यहरू सञ्चालन भइरहेका छन् ।

९. जिल्ला विकास समितिले आ.व.२०७०/७१ मा सम्पादन गरेका कार्यहरूको न्यूनतम शर्त तथा कार्य सम्पादन मापनको मूल्यांकन हुदाँ न्यूनतम शर्त तर्फ १३ वटा सूचकहरू मध्ये सबै सूचक पुरा गरि कार्य सम्पादन मापन तर्फ १०० पूर्णाङ्कमा ७५ अंक ल्याई देशभरका जिल्ला विकास समितिहरूमा पाचौँ स्थान हासिल गर्न सफल भएको छ । कुल पुँजीगत अनुदानमा १५% थप अनुदान प्राप्त गर्न सफल भएको छ ।
१०. आ.व. २०७०/७१ मा जिल्ला विकास समिति पाँचथरका नाममा रहेको कुल बेरुजुको ७५ प्रतिशत फर्स्यौट गरी सर्वोत्कृष्ट लक्ष्य प्राप्त गरी संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयबाट पुरस्कृत हुन सफल भएको छ । साथै आन्तरिक आयमा समेत ११% ले बढोत्तरी भएको छ ।
११. जिल्ला विकास समिति पाँचथरले पूर्ण सरसफाई रणनीतिक योजना, पर्यटन गुरुयोजना, जिल्लाको वातावरणीय पार्श्वचित्र, ल्याण्डफिल साइट गुरुयोजना तयारी गरिसकेको छ भने आवधिक जिल्ला विकास योजना बनाउने कार्य प्रारम्भ भइसकेको छ ।

प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरूको पहिचान र तिनको मुख्य विशेषताहरू

पाँचथर जिल्लामा रहेका साँस्कृतिक, धार्मिक, ऐतिहासिक तथा प्राकृतिक महत्वका स्थानहरू रहेका छन् । जिल्लामा रहेका पर्यटकीय संभावनाका क्षेत्रहरू, ती क्षेत्रको मुख्य विशेषता, पहुँचको सुविधा स्थिति, ती स्थान सम्मको दुरी लगायत पर्यटकीय संभावनाहरू पहिचान गरिएको छ ।

प्रमुख पर्यटकिय स्थलहरू र उपलब्ध सेवासुविधाहरू (Five "A" Analysis)								
सि.नं.	पर्यटकीय स्थलको नाम	ठेगाना	प्रमुख विशेषता (Attraction)	पहुँचमा र्गको अवस्था (Accessibility)	होटेल सुविधा (Accommodation)	अन्य सुविधाहरू (Amanities)	कृयाकलाप (Activities)	पर्यटकीय स्थल सम्म पुग्न लाग्ने समय (Time Distance)
१	तिम्बु पोखरी	फलैचा - ९	धार्मिक स्थल तथा प्राकृतिक सौन्दर्यता, ताल तलैया, जैविक विविधता	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	पदयात्रा, पर्या पर्यटन,	फिदिम बजारबाट ७० कि. मि. उत्तर पूर्व/पैदल जानुपर्दा १ हप्ता समय लाग्ने (आते जाते)
२	फालौट लामपोखरी (फालेलुङ)	च्याङथा पु - ३ र मेमेङ-मा	धार्मिक स्थल तथा दृश्यावलोकन, दुर्लभ वन्यजन्तु र वनस्पती, २८ प्रजातिका गुँरासहरू	ग्राभेल सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा	झापाको विर्तामोड तथा पाँचथरको फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र चिया खाजा	लालीगुराँश महोत्सव, पर्या पर्यटन, पदयात्रा	फिदिम बजारबाट करिब ६० किमि टाढा (१६ कोश)

			पाइने		लजको सुविधा नभएको	पसल		
३	आगेजुङ गुम्बा (तेजपुञ्ज)	एकतिन - ८	धार्मिक स्थल तथा दृश्यावलोकन, बौद्ध शिक्षा दिने पूर्वाञ्चलकै सबैभन्दा पुरानो गुम्बा,	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	झापाको विर्तामोड तथा पाँचथरको फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	धार्मिक मेला (बैशाख, मंसिर र फागु पुर्णिमा), दृश्यावलोकन	जोरपोखरी बाट करिव १ घण्टा ३० मिनेटको पैदल यात्रा (करिव ७ कि.मि.)
४	जोरपोखरी	सुभाङ - ८ र भारपाको विचमा	धार्मिक तथा दृश्यावलोकनका लागि उपयुक्त स्थल	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्थानिय स्तरका होटल तथा लजको सुविधा	जोरपोखरी र गोपेटारमा २५ वटा साना होटेलहरू, होम स्टे तथा चिया पशलहरू	सिद्ध स्थल, धार्मिक बाबाहरूको तपोभूमि, दृश्यावलोकन	मेची राजमार्गबाट नजिकै / फिदिम बाट २७ कि.मि.
५	हिलिहाङ दरवार	पंचमी - ६	ऐतिहासिक दरवार, पृथ्वी नारायण शाहले लिम्बु जातिलाई दिएको निशान	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	दृश्यावलोकन	मेची राजमार्गको हिलिहाङ चोकबाट ३० मिनेटको पैदल यात्रा
६	सुम्हाल्लुङ देवस्थल	फिदिम नपा - ४	किरात धर्मावलम्बीको आस्थाको केन्द्र एवं ऐतिहासिक स्थल	पक्की र कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि मध्यम खालको सुविधा प्रदान गर्ने होटल तथा लजको सुविधा	फिदिम नजिकै भएकोले यातायातको सुविधा/इमेल तथा इन्टरनेटको सुविधा	दृश्यावलोकन, किरात जातिहरको धार्मिक मेला,	मेची राजमार्ग र फिदिम बजारबाट नजिकै

७	थाक्ले मन्दिर	फिदिम नपा - ५	धार्मिक एवं ऐतिहासिक स्थल (सिंहदेवीको बास रहेको विश्वास), बाघ सुत्रे गुफा, विभिन्न आकृतिका मुर्तिहरू	पक्की र ग्राभेल सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	फिदिम नजिकै भएकोले यातायातको सुविधा/इमेल तथा इन्टरनेटको सुविधा	मुख्य पर्व र चाँडमा पुजापाठ गर्ने	फिदिम बजारबाट ७ कि. मि. टाढा
८	मिक्लाजोङ	लिम्बा - ८	इलाम, धनकुटा र मोरङ जिल्लासंग सिमाना जोडिएको मिक्लाजोङ पहाडबाट सुर्योदयको रमणीय दृश्य हेर्न सकिने, पथ्थरको तोप, विभिन्न देवी देवताको चित्र कुदिएको थान, जडिबुटी, भू-टावर बन्दै गरेको	कच्ची सडक	पटकहरूका लागि ग्रामीण इलाकामा स्थानीय वासीहरूले होमस्टे संचालन गरेको	फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	सुर्योदयको दृश्यावलोकन, पर्याय पर्यटन, वरीपरिका क्षेत्रमा पदमार्ग गर्न सकिने	राँकेबाट करीव ३० कि.मि. टाढा/धनकुटाको भेडेटारबाट राजारानी - ६ नं. बुधबारे-कम्पुटार हुँदै लेकगाउँ सम्म र मोरङको काने पोखरी देखि लेटाङ हुँदै पाँचथर र धनकुटाको सिमावर्ति बजार भएर लिम्बा जोडने मोटरबाटो बाट पनि जान सकिने
९	कुम्भायक - कुसायक (सिंह सिद्ध तिर्थस्थल)	यासोक बजार	लिम्बु समुदायको आराध्यदेवी, हरेक तीन वर्षमा त्रीशाली मेला लाग्ने, लिम्बु लगायत राई, मगर, तामाङहरूको समेत तिर्थ स्थल, चेम्जोङ	ग्राभेल र कच्ची सडक, राँके-आडसराङ हुँदै नियमित ट्याक्सी संचालन	आन्तरिक पर्यटकका लागि स्थानीय स्तरका लजहरू र खाना खाने होटलहरूको सुविधा सुविधा	झापाको विर्तामोड तथा पाँचथरको फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	धान नाँच र च्याब्रुङ नाच,	यासोक बजारबाट नजिकै, फिदिम बजारबाट २६ कि.मि. टाढा

			राजा रानीको ऐतिहासिक चमेरे गुफा, घाम छिर्ने मार्ग					
१०	राँकेवजार	पौवासार ताप - ८	व्यापारिक र ऐतिहासिक स्थल, दृश्यावलोकन, प्राकृतिक सुन्दरता	मेची राजमार्ग मा अवस्थित	आन्तरिक पर्यटकका लागि स्थानीय स्तरका लजहरु र खाना खाने होटलहरुको सुविधा सुविधा	स्थानीय होटल, लज र चिया खाजा पसल	दृश्यावलोकन, पर्या-पर्यटन	मेची रामजार्गमा अवस्थित
११	रवि वजार	रवि - ५	स्वर्गद्वारी मन्दिर, किँरातेश्वर धाम, बौद्ध गुम्बा, रवि कर्णको शालिक, नजिकै रहेको यावारांग छाँगो, चिया बगान	ग्राभेल र कच्ची सडक	आन्तरिक पर्यटकका लागि स्थानीय स्तरका लजहरु र खाना खाने होटलहरुको सुविधा सुविधा	झापाको विर्तामोड तथा पाँचथरको फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय होटल, लज र चिया खाजा पसल	चिया पर्यटन, पर्या पर्यटन, तिर्थाटन	राँके बाट करिव २६ कि. मि.
१२	पौवाभन्ज्याङ	रानीटार -९	प्राकृतिक सौन्दर्यता, मनोरम हिमालको दृश्यावलोकन, होम स्टेको प्रचुर सम्भावना	पक्की सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	स्थानीय लज र चिया खाजा पसल/मेची राजमार्गमा पर्ने भएकोले यातायातको सुविधा	दृश्यावलोकन, हिँउदमा हिँउ खेल्न पाईने, वनभोज, प्राकृतिक सौन्दर्यता	मेची राजमार्गमा अवस्थित
१३	सिलौटी	फिदिम नपा - ३	धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल, महागुरू फाल्गुनन्दको तपो भूमी र समाधिस्थल	पक्की र कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि मध्यम खालको सुविधा प्रदान गर्ने होटल तथा	फिदिम नजिकै भएकोले यातायातको सुविधा/इमेल तथा इन्टरनेटको	लब्रेकुटी-सिलौटी पर्यटन महोत्सव, तिर्थाटन	मेची राजमार्गबाट नजिकै (पौवा भन्ज्याङबाट २५ मिनेटको पैदल दुरीमा)

					लजको सुविधा	सुविधा		
१४	लब्रेकुटी	फिदिम नपा - ८	ऐतिहासिक तथा धार्मिक स्थल, १६ औं राष्ट्रिय विभुती महागुरू फाल्गुनन्दको कर्म भूमी, ज्ञान भूमी	पक्की र कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि मध्यम खालको सुविधा प्रदान गर्ने होटल तथा लजको सुविधा	होम स्टे र फिदिम नजिकै भएकोले यातायातको सुविधा	लब्रेकुटी-सिलौटी पर्यटन महोत्सव, तिर्थाटन	मेची राजमार्गबाट नजिकै
१५	छिन्तापुडा डा	लुङरुपा - २	सूर्योदय दृश्यावलोकन, जैविक विविधता, अग्लो चुचुरी र टापु, ५ वटा पोखरी	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	दृश्यावलोकन, पर्या पर्यटन, जैविक विविधता अध्ययन अनुसन्धान	मेची राजमार्गबाट १० कि.मि. टाढा
१६	पानावा झर्ना	मेमेङ - ३ र ६ को संगममा	आकर्षक र लामो झरना, दृश्यावलोकन, गुप्तेश्वर र किराँतेश्वर शिवालय समेत रहेकोले भिन्दै धार्मिक महत्व	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	स्थानीय घरमा अवस्थित लज र चिया खाजा पसल	जैविक विविधताको अध्ययन अनुसन्धान, प्राकृतिक सुन्दरता, पुराण	मेची राजमार्गबाट ग्राभेल र कच्ची सडक
१७	सुकेपोखरी	रानीटार - ९	सुकेपोखरी को लोहाकिलबाट सूर्योदय हेर्न सकिने, धार्मिक तथा दृश्यावलोकन का लागि उपयुक्त स्थल, सदावहार जंगल,	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	बैशाख पूर्णिमा, वालाचतुर्दशी, मंसिर पूर्णिमा, शिवरात्रीमा मेला लाग्ने, तिर्थाटन	मेची राजमार्गबाट नजिकै

			गाईगोठहरु					
१८	रानीटार तमु संग्रालय	रानीटार - ५ र ६	गुरुङ जातीको ऐतिहासिक तथा पौराणिक स्थल, गुम्बामा लोप हुन लागेका धार्मिक, ऐतिहासिक एवं पुरातात्विक महत्वका सामाग्रीहरु	ग्राभेल र कच्ची सडक	आन्तरिक पर्यटकका लागि स्थानीय स्तरका लजहरु र खाना खाने होटलहरुको सुविधा सुविधा	स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	अध्ययन अनुसन्धान भ्रमण	सदर मुकाम देखि ३ घण्टाको पैदल दुरि
१९	फूलवारी क्षेत्र (स्वामी दिलदासले निर्माण गरेको)	नागीन - ८	धार्मिक स्थल तथा दृश्यावलोकन	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	झापाको विर्तामोड तथा पाँचथरको फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	दृश्यावलोकन, पर्याटन, मनोरन्जन	फिदिमबाट १.५ घण्टाको पैदल दुरीमा
२०	गुमेश्वर	ओयाम - २	धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल	ग्राभले र कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	हरेक बर्षमा पुराण लाग्ने	थर्पु बजारबाट ३ घण्टाको पैदल दुरीमा पुगिने
२१	छालासुकुवा (सेहोना म्लाङ)	आङसाराङ - ९	दृश्यावलोकन, ऐतिहासिक स्थल	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने	स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	दृश्यावलोकन	यासोक बजारबाट ३ घण्टा पैदल दुरीमा (यासोक बजारसम्म फिदिमबाट नियमित जिप

					खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको			संचालनमा रहेको
२२	टासीयार गुम्बा	आडसारा ड - ३	ऐतिहासिक स्थल	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	दृश्यावलोकन, तिर्थाटन	मेची राजमार्गबाट रवि र यासोक जाने बाटोबाट २ घण्टाको पैदल दुरीमा
२३	वनपाला	आडसारा ड - १, ४ र ९ को विचमा	दृश्यावलोकन, प्राकृतिक सौन्दर्यता	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	दृश्यावलोकन, पर्या-पर्याटन, पदयापत्रा	मेची राजमार्गबाट रवि र यासोक जाने बाटोबाट २ घण्टाको पैदल दुरीमा
२४	शिवगंगा	एकतिन -६	धार्मिक स्थल	कच्ची र ग्राभेल सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	तिर्थाटन, पदयात्रा	राजमार्गबाट ७ कि. मि. को दुरीमा
२५	पाथीभरा मन्दिर	एकतिन - ४	धार्मिक स्थल तथा दृश्यावलोकन	कच्ची र ग्राभेल सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय	झापाको विर्तामोड तथा पाँचथरको फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र	तिर्थाटन, पदयात्रा	मेची राजमार्गबाट करीब ७ कि. मि. को दुरीमा

					होटल तथा लजको सुविधा नभएको	चिया खाजा पसल		
२६	नाम्सामीके सामी पोखरी	चिलिङ्ग दिन - १	ऐतिहासिक स्थल	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	मनोरन्जन, अध्ययन अनुसन्धान भ्रमण, दृश्यावलोकन, पदयात्रा	मेची राजमार्गबाट करीब ४ कि. मि. दुरीमा
२७	गुप्तेश्वर महादेव	च्याङथा पु - ६	धार्मिक स्थल	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	झापाको विर्तामोड तथा पाँचथरको फिदिमबाट च्याङथापुस म्म जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	तिर्थाटन, पदयात्रा, दृश्यावलोकन	मध्य पहाडी लोकमार्गबाट करीब ३ कि. मि. टाढा
२८	कालीका स्थान=नि सान	थर्पु - ५	धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल	कच्ची सडक	आन्तरिक पर्यटकका लागि स्थानीय स्तरका लजहरु र खाना खाने होटलहरुको सुविधा सुविधा	झापाको विर्तामोड तथा पाँचथरको फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	तिर्थाटन, दृश्यावलोकन, पदयात्रा	मध्य पहाडी लोकमार्गबाट करीब ४ कि. मि. टाढा
२९	बुधवारे	दुर्दिम्बा - २	व्यापारिक र ऐतिहासिक स्थल	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा	स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	मनोरन्जन भ्रमण, व्यापार व्यवसाय, दृश्यावलोकन	रवि बजारबाट २ घण्टाको पैदल दुरीमा

					नभएको			
३०	बौद्धगुम्बा	नागीन - ८	धार्मिक स्थल तथा दृश्यावलोक न	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	झापाको वित्तमोड तथा पाँचथरको फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्था नीय लज र चिया खाजा पसल	तिर्थाटन, दृश्यावलोक न, मनोरन्जन	फिदिम बजारबाट १.५ घण्टाको पैदल दुरीमा
३१	भोटेगढी	नागीन - ८	धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थल	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	झापाकोवित्ता मोड तथा पाँचथरको फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्था नीय लज र चिया खाजा पसल	तिर्थाटन, दृश्यावलोक न, मनोरन्जन, पर्यापर्यटन	फिदिम बजारबाट २ घण्टाको पैदल दुरीमा
३२	कालापानी	नागी -२	दृश्यावलोक न	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	झापाको वित्तमोड तथा पाँचथरको फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्था नीय लज र चिया खाजा पसल	मनोरन्जन, दृश्यावलोक न	मेची राजमार्गबाट २ घण्टाको पैदल दुरीमा
३३	शिवालय मन्दिर	फिदिम नपा- १	धार्मिक एवं ऐतिहासिक स्थल	पक्की सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि मध्यम खालको सुविधा प्रदान गर्ने होटल तथा लजको सुविधा	फिदिम नजिकै भएकोले यातायातको सुविधा/इमेल तथा इन्टरनेटको सुविधा	तिर्थाटन, धार्मिक मेला	फिदिम बजारबाट नजिकै

३४	सिंह देवी (थाक्ले मन्दिर)	फिदिम नपा - ५	धार्मिक एवं ऐतिहासिक स्थल	पक्की र ग्राभेल सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि मध्यम खालको सुविधा प्रदान गर्ने होटल तथा लजको सुविधा	फिदिम नजिकै भएकोले यातायातको सुविधा/इमेल तथा इन्टरनेटको सुविधा	तिर्थाटन, धार्मिक उत्सव/मेला	फिदिम बजारबाट नजिकै (बजार बाट करिब ७ कि. मि.)
३५	खलङ्गा	याडनाम - ५	दृश्यावलोक न	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	पर्या-पर्यटन, दृश्यावलोक न	फिदिम बजारबाट करिब ३ घण्टाको पैदल दुरीमा
३६	सिद्धथान	यासोक - ३	धार्मिक तथा दृश्यावलोकन का लागि उपयुक्त स्थल	ग्राभेल र कच्ची सडक (जीप सुविधा)	आन्तरिक पर्यटकका लागि स्थानीय स्तरका लजहरु र खाना खाने होटलहरुको सुविधा सुविधा	झापाको चारआली तथा पाँचथरको फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्था नीय लज र चिया खाजा पसल	तिर्थाटन, धार्मिक गतिविधि/मे ला	यासोक बजारबाट नजिकै, फिदिम बजारबाट २६ कि. मि. टाढा
३७	बौदगुम्बा	रानीटार -९	धार्मिक तथा दृश्यावलोक नका लागि उपयुक्त स्थल	मेची राजमार्ग र कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्था नीय लज र चिया खाजा पसल	तिर्थाटन, दृश्यावलोक न, मनोरन्जन, पर्या-पर्यटन	मेची राजमार्गबाट १ घण्टाको पैदल दुरीमा
३८	शिवमन्दिर	रानीटार -८	धार्मिक स्थल	मेची राजमार्ग र कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने	फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्था नीय लज र चिया खाजा	तिर्थाटन, धार्मिक मेला	मेची राजमार्गबाट १.५ घण्टाको पैदल दुरीमा

					खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	पसल		
३९	बौद्धगुम्बा	लिम्बा	धार्मिक स्थल	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	तिर्थाटन, दृश्यावलोकन, पर्या-पर्यटन	रवि बजारबाट १ घण्टाको पैदल दुरीमा
४०	कन्याटार	लिम्बा - १	दृश्यावलोकन	कच्ची र ग्राभेल सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	दृश्यावलोकन, पर्या-पर्यटन, मनोरन्जन	रवि बजारबाट १.५ घण्टाको पैदल दुरीमा
४१	गुमेश्वरधाम	लुङरुपा -६	धार्मिक स्थल	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	तिर्थाटन, धार्मिक पर्व/मेला	फिदिमबाट ३ घण्टाको पैदल दुरी
४२	कमलपोखरी	सराङडाडा -२	दृश्यावलोकन	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय	फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	दृश्यावलोकन, मनोरन्जन	रवि जाने सडकबाट करीब १.५ घण्टाको पैदल दुरीमा

					होटल तथा लजको सुविधा नभएको			
४३	बेहुलीढुंगा	सराङडाडा - ९	ऐतिहासिक स्थल	कच्ची सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	ऐतिहासिक स्थल भएकोले अध्ययन अनुसन्धान गर्न सकिने	रवि जाने सडकबाट करीब २ घण्टाको पैदल दुरीमा
४४	चमेरेगुफा	सराङडाडा - ४	ऐतिहासिक स्थल	कच्ची र ग्राभले सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	ऐतिहासिक स्थल भएकोले अध्ययन अनुसन्धान गर्न सकिने	रवि जाने सडकबाट करीब १ घण्टाको पैदल दुरीमा
४५	तुम्बेवाम मन्दिर	हाङबुङ - ७	धार्मिक स्थल	कच्ची र ग्राभेल सडक	बाह्य तथा आन्तरिक पर्यटकका लागि सुविधा प्रदान गर्ने खालका स्तरिय होटल तथा लजको सुविधा नभएको	स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	तिर्थाटन, धार्मिक पर्व र मेला	रवि बजारबाट २ घण्टाको पैदल दुरीमा
४६	स्वर्गपुरी मन्दिर	रवि - ५	धार्मिक स्थल	ग्राभेल र कच्ची सडक	आन्तरिक पर्यटकका लागि स्थानीय स्तरका लजहरु र खाना खाने होटलहरुको सुविधा	फिदिमबाट जिप सेवा संचालन/स्थानीय लज र चिया खाजा पसल	तिर्थाटन, धार्मिक पर्व र मेला	रवि बजार नजिकै

					सुविधा			
स्रोत: स्थलगत अध्ययन, २०७१								